

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FRIT DANMARK

UDGIVET AF EN KREDS AF DANSKE

NUMMER 39

Fredag den 8. Februar 1946

4. AARGANG

En britisk »Tommy« vender tilbage til sit interimistiske Hjem i det bombhærgede London.

Tiden er knap

Den engelske Forfatter J. B. Priestley har fornylig udsendt en Pjece. Den har Form af et Brev til en demobiliseret Soldat og rummer saa væsentlige Synspunkter, at jeg mener, at det er af Betydning at fremdrage disse ogsaa her i Landet. Pjecen har navnlig Bud til de unge fra Modstandsbevægelsen og til dem, som paa anden Maade har deltaget i Krigen. Deres Problemer er jo nemlig til en vis Grad parallelle med en demobiliseret Soldats.

En ung Mand, som kommer hjem fra en Krig — det gælder i Dag, som det

Cand. jur. Jørgen Jacobsen skriver om J. B. Priestleys Pjece: Letter to a Returning Serviceman. Priestley passerede for nogle Maaneder siden Danmark paa Rejse hjem fra Sovjetunionen, om hvis Forhold han udtalte sig med Enthusiasme.

gjaldt i 1918 — opdager, at hans Sind er splittet i to skarpt adskilte Dele. To Veje aabner sig for ham. Han er i Konflikt med sig selv, og det er vel

Grunden til, at han synes mindre straalende lykkelig, mere træt og krigstræt end man skulde forvente. Den ene Halvdel af ham ønsker Fred for sig selv, den anden Halvdel ønsker Fred for alle. I hans Sind er der baade en overbevist Revolutionær og en træt og kynisk Reaktionær. Begge raaber til ham: »Aldrig mere!« Men den ene af dem mener, at han aldrig mere vil tillade Verden paany at komme i Krig, hvorimod den anden mener, at han aldrig mere vil forlade sit Hjem sikre Ly for at deltage i noget fælles Even-

tyr. Den ene ønsker at reformere Samfundet, og den anden ønsker at trække sig tilbage til Privatlivets Fred. Den ene Halvdel siger: »Det er din Pligt nu at kæmpe for Sikkerhed og social Retfærdighed for alle,« hvortil den anden Halvdel svarer: »Du har gjort nok. Find en Stilling, hold dig i Ro og begynd at dyrke Tomater.« Den ene kræver et virkeligt Demokrati, medens den anden ønsker en Villa, en Bil og en Radiogrammofon. Reformatoren raaber til Kynikeren, og Kynikeren vrænger ad Reformatoren. Og begge udgør de Sjælen hos en træt Mand, som har Hjemvé og som ønsker at gaa i sit eget Tøj, at spise, hvad han har Lyst til og som har faaet nok af Parader.

I 1918 fik Egoisten — den Reaktionsnære — Overtaget. Og vi ved, hvad det førte til. Priestley nævner flere Ting, som støttede den reaktionære indre Stemme i dens Kamp. Politikerne og Størstedelen af Pressen raadede ham til at tage den med Ro, saa vilde alt gaa godt. Hans Kone, som stadig mente, at de levede i en behagelig og ordnet Verden — som blot var kommet ud for et nederdrægtigt Uheld — bad ham om at slaa Græsplænen eller gaa en Tur med Barnet og ikke snakke saa meget. Og i Dagligstuediskussionerne optraadte to Slags kloge Mænd, hvis Argumenter var næsten alt for overbevisende.

Manden, der har haft Uret i Aarevis.

Den første kloge Mand siger som Regel: »Aah, De er jo Idealist!« Bemærkningen kommer som Regel fra en rar, men fuldstændig taabelig ældre Forretningsmand, som har haft Uret i

alt i Aarevis. Han har ogsaa nu til Hensigt at følge de samme Veje, som han plejer, idet han formodentlig nærer et vagt Haab om, at et Mirakel vil hindre en lignende Katastrofe som sidste Gang. Han kalder sig »Realist«, og han tror selv, at han er meget verdensklog. Hvis man siger til ham, at den Vej, han vil følge, har bragt Verden i tilstrækkelig Ulykke, svarer han blidt: »Aah, men De er Idealist«, og siger, at man ikke forstaar den menneskelige Natur. Og han forsikrer, at naar man ved lige saa meget som han om den menneskelige Natur, saa vil man skifte Opfattelse. Det er ham, som egentlig syntes helt godt om Mussolini, fordi Togene kom til at køre præcis, det er ham, som ikke vilde intervenere i Spanien, og det er ham, som lod Hitler vokse sig saa stærk, at det var med Nød og Næppe, at vi blev frelst fra Slaveri og Buchenwalde. Det er ham, som syntes, at Churchill var en Kværlant i Juni 1939 og en Halvgud i Juni 1945. Det er ham, som tror, at alle Lande burde eksportere mere, end de importerer. Det er ham, som mener, at det kun er mystiske »Agitatører«, som forhindrer Arbejderne i at arbejde, indtil de styrter, for Aktionsnærer, som de aldrig har set. Det er ham, som stemmer for Milliard-Kreditter i Krigstid, men ikke mener, at vi har Raad til noget som helst i Fredstid. Det er ham, som støtter en Politik, som uundgaeligt fører til Krig og derpaa udtrykker sin Forbavselse over, at nogen snakker om Krigsfare. Han kalder sig »Realist« og tror, han har Bønene paa Jorden, som ved alt om den menneskelige Natur, som har hvad han kalder for en »sund Mistillid« til alt

med Idealer, og som tror, naar man prøver at snakke Fornuft til ham, smilende affærdiger En som »Idealist«. Han er en rar gammel Fyr, men mere farlig end Dynamit.

Den anden kloge Mand er en helt anden Type. Han er fremskridtsvenlig og er enig i, at Verden er af Lave. Han vogter sig vel for at yde noget positivt til Forbedring af denne Tingenes Tilstand, og hvis man søger at forklare ham, at der til en Begyndelse kunde foretages de og de Forbedringer, svarer ham: »Næh, min Ven, det duer ikke,« hvorpaa han synker tilbage i sin Passivitet og drømmer om sit Utopia. Han er som en Mand, der nægter at gaa i en Redningsbaad under et Skibsforslis, fordi han ikke synes om Redningsbaadens Farve. Eksemplet er ikke overdrevet. Tiden er knap. Det drejer sig om at forhindre en ny Krig, og gør vi ikke det, vil vi i bedste Fald leve i underjordiske Huler, hvor vi ikke beskæftiger os med stort andet end at fabricere gigantiske Raketter — eller Atombomber. Tidspunktet er ikke inde til at udtænke et fuldkomment Utopia leveret i Cellophanpakning.

Kusken i den nye Bil.

Hvad er det da, som bevirker, at alt gik galt sidst, og at det er godt paa Vej til at gaa galt igen? Den menneskelige Natur? Nej, ikke den. Vist er Folk selviske, graadige, dovne, intolerante, ulogiske, frygtsomme, troløse og ustadige. Det er vi alle, men Folk er ogsaa uselviske, beskedne, flittige, tolerante, logiske, modige, trofaste og stabile. Ethvert Menneskesind rummer baade godt og ondt. Dette er ikke nogen teologisk Diskussion, vi kan ikke

(fortsættes Side 12)

FRIT DANMARK

Udgivet af en Kreds af Danske

REDAKTION:

Elias Bredsdorff og Kate Fleron
(sidstnævnte ansvarlig overf. Presseloven)

Forretningsfører: LRS. Niels Andersen,
Ny Vestergade 13, København K.

Redaktion og Ekspedition:
Nørrevoldgade 11, København K.
Tlf. Central 15.745, Postgiro Nr. 4084

Trykt i Det Hoffensbergske Etablissement, Kbhvn.

HOVEDLEDELSE:

C. A. Bodelsen,
Professor, Dr. phil.
Elias Bredsdorff,
Redaktør, cand. mag.
Chr. Christiansen,
Fagl.form., M. F., Aarhus
Kate Fleron,
Redaktør
Mogens Fog,
Professor, M. F.
Niels Foged,
Lektor, Odense
Børge Houmann,
Redaktør, M. F.

Ingeborg Højl,
Vordingborg

K. V. Jensen,
Tandlæge, Tønder

Meldgaard Kristensen,
Overportør

Teit Kærn,
Reservekirurg, Dr. med.

Gellus Lund,
Rigsdagsstenograf

Aksel Milthers,
Docent

Ragnhild Morville,
Viborg

J. Christmas Møller,
cand. jur., M. F.

Arne Noe-Nygaard,
Professor, Dr. phil.

Chr. Ostenfeld,
Civilingeniør, Dr. techn.

Jørgen Poulsen,
Civilingeniør, Hillerød

Waldemar Sørensen,
Fuldmægtig, Horsens

Ejnar Thorsen,
Civilingeniør

Sven Tobiesen,
Papirhandler, Esbjerg

»Frit Danmark« udkommer ugentlig og koster 3,30 Kr. Kvartalet. Abonnement kan tegnes gennem Postvæsenet og de lokale Frit Danmark-Grupper eller direkte gennem Ekspeditionen, hvorefter Postopkrævning bliver udsendt. Løssalgpris: 30 Øre

KÆMPENDE UNGDOM OG KIRKEN

Af Kirkeminister Carl Hermansen

Maaske Overskriften burde hedde »Kæmpende Ungdom og Kristendommen«. Ikke blot staar Kirken undertiden som noget virkelighedsfjernt; og maaske det ikke helt er med Urette, om en og anden kunde synes, at Kirken virker for højtideligt til, at man kan tage den alvorligt, — derimod er Kristendommen for alvorlig til at man kan tage den højtidelig — og vi er hermed inde paa den Virkeligheds Grund, hvor den kæmpende Ungdom stod. Jeg vil mene, at naar vi, ikke mindst i den Dokumentsamling, som hedder »De sidste Timer«, og hvorfra der bør tages Udtog til vore Skolebørns danske Læsebøger, møder Problemet om Kristendom Gang efter Gang, er Aarsagen ikke en vis »religiøs« eller sentimental Stemning — disse unge er jo præget af noget ganske andet, af en Modenhed, der ligger langt forud for deres Aar, af en rolig Beslutsomhed og en klar Erkendelse af deres Skæbne, Aarsagen er deres virkelighedsnære Indstilling. Liv og Død er noget, de helt ud har gjort op, og deres sidste Timer er præget af den Klarhed, Mennesker faar, naar ethvert Blændværk er bristet.

For adskillige Mennesker staar Kristendom som noget, der hører hjemme i »Interessernes« Sfære. Man kan være religiøst interesseret, ligesom man kan være interesseret i Kammermusik, eller i at samle paa Frimærker. Dersom Kristendom hørte hjemme i denne Sfære, var den jo i nogen Grad en aandelig Luksus, som i og for sig kunde være meget agtværdig, men dog ikke noget, der hørte hjemme i den Hverdag, hvor Mennesker kæmper og dør. Ganske tilsvarende vilde det stille sig, om Kristendom var identisk med en vis hævdvunden borgerlig Moral; i saa Fald kunde det spørges, om den ikke var passé, maaske god nok til andre Tider og andre Forhold, men bare ikke her og nu.

Det er ejendommeligt at lægge Mærke til, at der er ingen af disse unge, der forstaar Kristendommen efter disse Fejlvurderinger. Netop fordi de har

været stillet paa Virkelighedens Grund, fordi de har været Mennesker, der har kæmpet for Sandhed og Ret mod Løgn og Uret, faar de Øre til at høre, hvad det i Grunden er, der forkyndes i Kristendommen. Skulde dette centrale udtrykkes meget kort, kunde man sige, at

med Kristendommen kommer der noget helt nyt ind i Verden, nemlig Haabet. Ikke et nemt lille Haab om at Vor Herre vil skaane mig selv og min egen lille Hassan, men et Haab, der flammer et »Trods alt« ud over Verden. Et Haab
(fortsættes Side 14)

Frikorps DANMARKs højeste Chef var... HIMMLER

I de sidste Uger har man fra saa mange Sider beskæftiget sig med Frikorps Danmarks Stilling, at man for en Gangs Skyld ogsaa skulde høre, hvad en af Korpsets tidligere »Førere« har at sige.

Foran mig ligger nogle Eksemplarer af et Tidsskrift »Den tyske Ugerevy«, udgivet i Berlin, men skrevet paa Dansk og udelukkende bestemt for Danmark som et Led i Tyskernes Propaganda. I saa godt som hvert Nummer har dette Tidsskrift, som kunde bestilles hos C. K. Maier, Kløckersvej 14, Gentofte, beskæftiget sig med Frikorps Danmark. Saaledes bringer Nr. 43 (24. November 1941) en Samtale om Frikorps Danmark med »Forfatteren Svend Bremer, den ældste danske Krigsfrivillige«, og i Augustnummeret 1942 gengives »Frikorps Danmark's Sejrsmarsch«, Tekst og Musik: Oluf Rudbeck. Dens første Strofe lyder:

Fremad March! Stadig frem
ud i Kampen, for Ære og Hjem.
Danske Mænd, klædt i Staal,
ingen Rast før vi har naaet vort Maal.
Frem, Frikorps Danmark! Frem mod
den gryende Dag!
For vi kæmper Retfærdigheds Sag,
under Danmarks rød-hvide Flag.

For vi kæmper Retfærdigheds Sag. . . !
Danmarks eller Tysklands?

Næsten hele den tyske Ugerevys 1. Majhæfte 1942 helliger sig Frikorpsets Opgaver og Indsats. Der er bl. a. en Billedmontage fra Frikorpsets Øvelser og Forberedelser og et Interview med Korpsets daværende Leder Schalburg.

Indledningsvis hedder det:

»Efter at Oberstløjtnant Kryssing ved en Division ved Fronten har overtaget en Post inden for sit gamle Vaaben, Artilleriet, er Kaptajn-løjtnant, Kammerjunker Christian Fr. von Schalburg paa Befaling af Rigsføreren for SS udnævnt til Chef for Frikorps Danmark.«

Naar Korpsets Fører blev udnævnt »paa Befaling af« selveste Himmler, saa bestaar der vel ikke nogen Tvivl om, at det i og for sig var ham, som var ogsaa dette SS-Korps Øverstkommanderende.

Efter Indledningen blev der forelagt Schalburg en Række Spørgsmaal af Intervieweren, den dansk-nazistiske »Krigskorrespondent« Jarl Steenbach. Mon ikke nogle af Schalburgs Udtalelser ogsaa den Dag i Dag vil blive læst med Interesse — og med Udbytte, f. Eks. af de 101 Jurister, som ønsker at opnaa Straffefrihed for de Frivillige, som er indtraadt i Korpsset før 29. August 1943?

»Hvorledes bedømmer De Betydningen af de Danskes Indsats i Østen?« -- blev Schalburg spurgt.

»I Hævdelsen af Danmarks moralske Ret til sammen med de øvrige frie germanske Stammer og de Folk, som kæmper for en europæisk Nyordning, som selvstændig Nation at deltage i denne Opbygning Endnu brydes gamle Fordomme, der hviler paa det 19. Aarhundredes Liberalismes Støv med den med Naturen selv saa inderligt for-

bundne nationalsocialistiske Livsanskuelse, en Livsanskuelse, der sætter Arbejdet over Guld, Æren over personlige Bekvemmeligheder, og som sikrer Blodets Bevarelse mod artfremmede Racers Indflydelse.»

Det sidste Spørgsmaal i det — mere end 3 Sider omfattende — Interview lød saaledes: »Hvorledes skal SS opfattes som Ide og Institution?»

Schalburgs Svar: »SS har foruden at være Garde for den første Mand, der i Aartusinder har fattet Betydningen af alt det værdifulde i de germanske Folk, mange andre Opgaver. SS er Garde for det germanske Blod, d. v. s. Vogter af de germanske Folks Fremtid. SS vil forædle den germanske Race, de værdifuldeste germanske Mennesker skal sætte mange Børn i Verden, som skal opdrages i en virkelig germansk Moral. Det at være Nationalsocialist betyder ikke blot at være Medlem af et Parti, men det forlanger, at man værner og efterlever de evige Værdier, som vore nordiske Aner har givet os i Arv. Nationalsocialismen er derfor i sig selv frem for alt Udtryk for den germanske Livsanskuelse, saaledes som den er udtrykt i Eddas Morallære, i Ridderskabets Love og senere i talrige Enkeltpersoners Tanker, Ord og Handlinger. — SS er en Ridderorden — en Familie, der er Eksponent for den evige nordiske Livsanskuelse og Garant for dens videre Udvikling. Derfor bærer Frikorps Danmark i Dag med Stolthed SS-Kendingsmærke: de to Sejrsruner i Sølv.«

Christian Fr. von Schalburg — »udnævnt paa Befaling af Rigsføreren for SS« — vidste, hvad Frikorps Danmark var: »Garde for den første Mand, der i Aartusinder ...« — og hvem der bare kender det mindste til tysk »Weltanschauungs-Unterricht«, der var et Led ogsaa ved den militære Uddannelse, kan være overbevist om, at heller ikke Korpsets Medlemmer (»... som med Stolthed bærer SS-Kendingsmærke«) blev holdt i Vildrede om, hvad deres Opgave var.

Det var i Begyndelsen af Maj 1942: mere end to Aar efter, at de »Vogtere for de germanske Folks Fremtid« truede med at »ausradie« Danmarks Hovedstad — og 16 Maaneder før den 29. August 1943. — Alan —

Aabent Brev

Kære Frode Jakobsen!

Du er den, som klarest har taget Afstand fra en Fortsættelse af Samraadet og dets Organers Virksomhed, og da jeg har stillet mig paa et andet Standpunkt, synes jeg, det vil være sundt, om vi for aabent Tæppe drøfter vor Meningsdivergens.

Efter Befrielsen var vi enige om, at der ikke burde dannes en stor Forening af alle »aktive« fra Frihedskampen med Emblemer o. s. v. For det første er Grænsen mellem aktive og passive Deltagere umulig at trække, for det andet kunde vi ikke se frugtbare Opgaver for en saadan Forening paa langt Sigt, for det tredje ønskede vi ikke, at der skulde dannes en Slags »Stat i Staten«.

Vi var ogsaa enige om, at naar saa mange krævede et fortsat organisatorisk Sammenhold, maatte det i hvert Fald ske indenfor løse Rammer, gennem Kontaktorganer, hvor alle Modstandsbevægelsens Initiativer (væbnede Styrker, Bladgrupper, Modtagegrupper etc. etc.) var repræsenteret, uden at det fik Præg af en Forening.

Og endelig var vi enige om, at en saadan Sammenslutning kun kunde have en begrænset Levetid, nemlig indtil det, alle vi aktive var enige om, var gennemført: Afstraffelse af Landsforrædere, Udrensning af dem der svigtede, Erstatning til Frihedskampens Ofre og Demokratisering af Værene.

Men her skiltes vore Veje: Saasart de formelle Muligheder for Gennemførelsen af Kravene var tilvejebragt gennem Samlingsregeringens Lovforslag, fandt du Tiden inde til at holde op. Jeg sluttede mig til dem, som mente, at man burde fortsætte, indtil Kraven i Realiteten var opfyldt eller sikkert paa Vej dertil. Derfor kunde man ikke paa Forhaand fastsætte nogen Termin for Afslutningen.

Du er af den Mening, at Arbejdet for Opfyldelsen af Lovenes Aand og Bogstav udelukkende skal videreføres af vore Kammerater indenfor de forskellige Partier, og at en Fortsættelse af Samraadet m. v. hæmmer disse Bestræbelser. Det kan jeg ærlig talt ikke forstaa.

Paa Kongressen d. 2. ds. kom der megen Kritik til Orde overfor Jer i de »store« Partier, deriblandt ogsaa Tilløb til utilbørlig Mistæneliggørelse. Men man kan ikke afvise Kritiken blot ved at blive vred. Den har sit Udspring i en Mistillid til »Partiapparaterne«, som er meget udbredt i Befolkningen, og selvom den til Dels beror paa, at udenforstaaende ikke kan konstatere, i hvor høj Grad I indenfor Partierne vinder Gehør for vore fælles Synspunkter, er der dog enkelte Ting i den forløbne Tid, som tyder paa, at de faa Modstandsfolk lider Nederlag overfor den Majoritet, som stod paa Samarbejdspolitikens Grund i Besættelsestiden. Det er derfor, man ikke finder sig betrygget ved alene at overlade Forvaltningen af Frihedsbevægelsens

Krav til de ret faa Modstandsrepræsentanter i forskellige Partier.

Og yderligere er vi mange, som mener, at Rigsdag og Partier ikke er den eneste Valplads, hvor vi skal kæmpe for at hævde vore Ideer. Du har selv talt ved et Protestmøde i Aarhus, sammenkaldt af Fællesorganisationen og den lokale Modstandsbevægelse i Fællesskab. Virker en saadan værdig Demonstration ikke langt kraftigere, naar det ikke er et enkelt Parti eller en enkelt Organisation, der gennemfører den, men en bred og alsidig Bevægelse?

Det er muligt, at de, som ikke er enig med os i dit Parti, ser skævt til Samraadet og dets Lokalorganer. Men er det sikkert, at de vilde være mere lydhøre overfor dine Ord, hvis du ikke kunde pege paa et saadant Rygstød udenfor og uafhængigt af Partierne?

Du kan ikke nægte, at Frihedsbevægelsens Kongres var et alsidigt Forum. Arbejdere, Jurister, Landmænd, Lærere, Læger, Præster og mange flere tog Ordet, alle Partifarver og Modstandsgrupper var repræsenteret. Bortset fra, at saa vidt jeg kunde se alle socialdemokratiske Talere tog Afstand fra at fortsætte Samraadet m. v., var det ikke Partiskel eller »Klasseskel«, som delte Meningerne op. Beslutningen om en midlertidig Fortsættelse hvilede ikke alene paa et stort Flertal (205 mod 9) men ogsaa paa en alsidig Opinion. Var det derefter velbetænkt, at I bagefter undsagde Samraadetets Kompetence? Tror du, denne Splitelse udadtil gavner vor Sag mere, end om vi havde holdt sammen?

Den Skadefryd, hvormed vore Modstandere i Presse o. s. v. hilste Frafaldet og jeres Erklæring, tyder paa det modsatte. Man skal altid være gladere for Tilslutning fra sine Meningsfæller end fra dem, der aabent eller skjult staar ens Ideer imod.

Saa vidt med Hensyn til Udrensning og alt det, som vender bagud. Men nu med Hensyn til Fremtiden. Jeg ved, du er konsekvent i din Opfattelse: Vi er enige om, at Modstanden mod Besættelsesmagten naturligt fører videre til en Kamp for et bedre og friere Danmark. Men ogsaa her mener du, at vi bør opgive det Sammenhold, Modstandskampen spandt mellem os, og nøjes med at virke hver for sig paa vore Pladser, i vore Partier. Jeg tror derimod, at der er Basis for at bevare disse Værdier ogsaa efter at Udrensning, Afstraffelse m. v. er i et tilfredsstillende Leje.

Derfor gaar jeg ind for »Frit Danmark«s Formaal: at skabe en Sammenslutning af alle aktive Kræfter uanset deres Forhold til Modstandsbevægelse og Partier, som bevidst og ærligt vil arbejde for at styrke Demokratiet ved at vække og stimulere Folkets politiske Viden, Interesse og Initiativ. Uanset store Divergenser i økonomisk og social Opfattelse er vi mange, som kan samles om denne Opgave.

Hvorfor vil du heller ikke være med her? Med kammeratlig Hilsen

Mogens Fog.

NÆSTE RUNDE

I Nat drømte jeg mig et lille halvt Aar frem i Tiden, og da jeg vaagnede i den lune Augustmorgen, skyndte jeg mig ud i Entreen efter Bladene, der alle var enige om, at Galopderbyet havde været en stor Oplevelse med kolossal Spillelyst, og man hilste med Tilfredshed, at Publikum paa Saddelplassen var fuldtud saa velklædt som før Krigen, og at de høje graa Hatte, som i mange Aar ikke havde været til at opdrive, nu igen saas i stort Tal. Der var en Stemning som i de gode gamle Dage, jo, selv de lange Rækker af Spillemænd med deres klædelige Lap for Øjet eller helt hyggelige Træben var mødt op igen med deres Kasketter til Ikastning af Fem- og Tiorer. Derbyets kolossale Sukces — med 25.000 betalende Tilskuere — havde bevirket, at Justitsministerens sidste Forslag til Revision af den reviderede, forandrede, ændrede og omarbejdede, renholdte Forræderlov var blevet henvist til Side 11 ved Siden af de indgaaede Skibe til den gamle Havn og Licitationer. Aviserne konstaterede samstemmende, at det var den 10. Revision, medens dog en enkelt, kendt for sin forsigtige Indstilling, mente, det kun var 9. Gang. Det var Hensigten med dette sidste Ændringsforslag at gøre visse begaaede Uretfærdigheder gode igen. Medens man i Vinter havde givet Sommerfolkene den Oprejsning, som disse, der i Virkeligheden næppe havde været andet end skikkelige Natvægttere, havde Krav paa, gik Justitsministerens Forslag denne Gang ud paa at komme de saakaldte Hipo-Mænd til

Der var en Stemning, som i de gode gamle Dage.

Der maa retfærdigvis tilstræbes en Ordning, saaledes at de paagældende kan ligge hjemme.

Hjælp, for hvem Minimumsstraffen endnu var 1 Aar og kun i formildende Tilfælde af Mord 6 Maaneder. Selvom vore Fængsler maa siges at være humane og Kosten udmærket, maa man retfærdigvis tilstræbe en Ordning, hvorved de paagældende kan spise ude eller ligge hjemme, evt. begge Dele, ligesom der maa gives Forrædderne Anledning til at varetage deres berettigede Interesse gennem deres faglige Organisation »Foreningen af 6. Maj 1945«, hvis Arbejde hæmmes meget, netop ved at en stor Del af Medlemmerne afskæres fra at

deltage i Foreningens Generalforsamlinger eller Juletræer. Der er trods Statsministerens smukke og kloge Ord opstaaet visse Misforstaaelser omkring denne Forening, der i Virkeligheden kun ønsker at udføre et Oplysningsarbejde og hjælpe mange Personer, der uden egen Skyld er kommet i Ulykke, men maa betegnes som Ofre for den militære og politiske Udvikling i Europa.

Mange forstandige Danske vil sikkert stille sig forstaaende, naar de erindrer sig Situationen, som den var i 1944. Politiet var borte, og for at hindre Kaos følte mange sig forpligtet til at træde ind i de tomme Rækker. Selv fra danske Myndigheders Side indsaas man jo, at der maatte gøres noget, og de kommunale Vagtværn blev oprettet. Det vilde være forkert at benægte, at der forefaldt enkelte Tilfælde af Skyderi paa Gaderne, og at i denne lovløse Periode Mottoet var: Hellere ramme ved Siden af end slet ikke ramme. Dette kan i nogen Grad tilskrives det unge Personales Uøvethed, og mon ikke Hipokorpsets paastaaede Upopularitet væsentligst skyldes Navnefællesskabet med en bestemt Sort Cigaretter.

Justitsministerens Forslag tager i denne Omgang kun Sigte paa en øjeblikkelig Hjælp. I næste kommer saa hele Erstatningsspørgsmaalet, der maa løses, hvis Danmark fortsat skal kaldes en Retsstat.

Jensen

Alle gode Gange tre

Da Federspiel skulde til London,
der Taagegardiner hang
og dækkede hele Danmark.
Naa, een Gang er ingen Gang.

Da han var naaet derover
og Taagen var vel forbi,
han vælted et Træ i Hyde Park
med Bilen, han kørte i.

Og da med en flyvende Fæstning
han kom tilbage en Dag,
saa vælted hele Maskinen
og smadredes med et Brag.

Først talte han sine Ribben
og saa sine Arme og Ben.
Der manglede ikke nogen,
det var et helt Fænomen.

For Fremtiden har man vel Lov til
at kalde Per Federspiel
Minister for særlige Uheld
i Flyvemaskine og Bil. Spitfire.

STRAFFELOVS- REVISIONEN

Straffelovstillægget er blevet udsat for Kritik fra forskellige Juristers Side. En enkelt gik i Efteraaret 1945 saa vidt, at han betegnede Forræderiloven som en daarligt forberedt, uovervejede, usaglig, slet udformet og uheldig Lov! Efter denne Salve var det, at *Justitsminister Elmquist* nedsatte *Revisionsudvalget*, et Juristudvalg, der skulde overveje Ændringer i Straffelovstillægget.

Siden er der sket det, at en Højesteretsdommer i en Række Artikler har sagt god for den gældende Lov og tilbagevist Juristkritiken som forbløffende ensidig og uden common sense, og at det er Højesteretsdommeren, der har Ret, er i disse Dage blevet bekræftet paa overbevisende Maade af — det Elmquistske Revisionsudvalg. Dette Udvalg har nemlig afsluttet sit Arbejde med et Resultat, der taler for sig selv.

Ved Gennemlæsning af Udvalgets Forslag til Ændringer i Forræderiloven faar man et levende Indtryk af, hvor svært det har været for d'Herrer Jurister at finde paa noget nyt og bedre. Skønt Revisionsudvalget blandt sine Medlemmer tæller en Række af de mest yderliggaaende Kritikere af »den uovervejede og slet udformede« Forræderilov, genfinder man til sin Overraskelse de fleste vigtigere Bestemmelser fra den gældende Lov i uændret Form. Hertil kommer, at det er vanskeligt at finde en rimelig Begrundelse for en hel Del af de Ændringsforslag, som Revisionsudvalget har fremsat.

En Række af de Regler, som Udvalget ønsker indført, er saaledes en Lovfæstelse af Domstolenes Praksis, saadan som denne har udviklet sig paa Grundlag af den gældende Lov — men den Slags Ændringer er jo *overflødige*. Af egentlige Nydannelser har man fremhævet, at det fremtidig skal være udelukket for den, der straffes efter Forræderiloven, at drive Propaganda i Dagspressen. Men er dette en *nødvendig* Ændring, en *Forbedring*? Det er dog vist naivt at tro, at Nazisterne ikke ved, hvorledes man bruger en Straamand.

Som Bidrag fra de særlig strafferetskyndige Medlemmer af Udvalget finder man i Forslaget en Bestemmelse, der indfører Adgang til Anvendelse af *Psykopatfængsel*. Dette virker imidlertid noget overraskende under Hensyn til, at Fagmanden paa dette Omraade, Dr. med. *Stürup*, for faa Maaneder siden stemplede *Psykopatfængsel* som en ubrugelig Institution, der snarest bør afskaffes.

Naar man har læst Revisionsudvalgets Lovforslag, kan man ikke være i

Tvivl om, at der ikke er Tale om en juridisk Forbedring af den nugældende Lov, som Frihedsbevægelsen i sin Tid gav Udkastet til.

Men hvad er da Meningen med hele denne Revisions-Komedie?

Forklaringen er ganske ligetil. Foruden de nævnte Regler foreslaar Revisionsudvalget Indførelse af en Række Bestemmelser, der gør Forræderiloven *mildere*, og her er vi ved Sagens Kerne. Som *Paaskud* har man taget en *juridisk* Kritik, og med den som Skærmbret har Modbevægelsens Jurister indledet en »Revision«, der i Virkeligheden er en Aktion til Fordel for Landsforræderne: Man opstiller nogle Regler — f. Eks. om Psykopatfængsel — som tilsyneladende er juridisk velovervejede Forbedringer af den gældende Lov — og samtidig benytter man Lejligheden til at sænke Strafferammerne og nedsætte Adgangen til at konfiskere Landsforrædernes Formue. Uheldigvis er Udvalgets »juridiske Forbedringer« saa let gennemskuelige, at enhver kan se, at Juristerne ikke har udført et Arbejde, der henhø-

rer under deres Fagomraade, og at de i Stedet er gaaet Landsforrædernes Ærinde.

Men mon ikke Juristerne paany har forregnet sig? Om Landsforræderne skal behandles mildere, er et Spørgsmaal, som det tilkommer *Rigsdagen* og ikke juridiske Professorer at træffe Bestemmelse om, og der er Grund til at tro, at Rigsdagsmændene vil afvise dette Forsøg fra visse Juristers Side paa at drive Politik i Strid med Befolkningens Ønsker.

Vi har en yderst moderat Udrensningslov her i Landet. I Norge straffer man 65.000, i Belgien 180.000, medens den danske Lov kun tilsigter at ramme 8000. Naar Loven saaledes er begrænset til de *groveste* Forbrydere, maa vi til Gengæld have Ret til at vente, at Udrensningen ikke forvandles til en Farce ved, at man udviser Blødsødenhed overfor den lille Kreds, der omfattes af Loven. Hverken overfor os selv eller overfor vore allierede kan vi forsvare, at der tages med Fløjshandsker paa Tyskernes værste Haandlangere.

EPISODE I ET RÆNKESPIIL

I sin Artikel fra Nürnberg i »Berlingske Tidende« for Søndag den 3. ds. gengiver Hr. Helge Knudsen udførligt Redegørelsen for den tyske Spionage i Danmark i Aarene før sidste Verdenskrig og citerer i denne Forbindelse den meget misbrugte Verslinje:

»Oh, Danmark, paa Rænker du
aldrig dig forstod«.

Problemet om de tyske Spioners Virksomhed her i Landet i Trediveerne er dog næppe saa usammensat, at dette kønne Citat kan betragtes som en helt dækkende Formel for Situationen.

Maa det være mig tilladt at minde om, at de Oplysninger om Ritmester *Schäfers* Spioneri, der nu vækker saa stor Opsigt i Nürnberg, har staaet at læse i *Ekstrabladet* saa tidligt som den 7. Marts 1936. Her aftryktes de Spørgeskemaer, han i sin Egenskab af »*Landesleiter*« sendte ud til alle tyske Statsborgere med fast Bopæl i Danmark for at faa opklaret, hvorvidt de havde Motorcykel, Lastbil, Skrivemaskiner o. s. v., samt hans saakaldte »Instruktionsskrivelser«, hvori han udbad sig Oplysninger om Placeringen af danske Søfyr, om deres Bemanding og om, hvorledes man hurtigst kunde naa ud til dem pr. Motorbaad.

Denne Artikel skulde have været efterfulgt af en Række yderligere Afsløringer, som imidlertid aldrig kom frem i Bladets Spalter. Hvorfor? Paa Grund af Regeringens kategoriske Forbud!

At betragte dette Forbud som dikteret af manglende Evne til at begribe Hensigten med Herr *Schäfers* Spørgeske-

maer og Instruktionsskrivelser vilde være en Fornærmelse mod de paagældende Ministre. Der gives imidlertid kun eet Alternativ: at de kun alt for godt forstod alle Rænkerne, at de var indforstaaet med dem, og at de forbød den videre Omtale af dem ud fra netop denne intime Forstaaelse med Rænkesmedene.

Den nu nedsatte nye politiske Kommission til Opklaring af Besættelsestidens Mysterier vil ikke se dette i det rette Perspektiv, medmindre den tillige omhyggeligt undersøger det Rænkespil, der var Tragediens aarelange Forspil, og hvoraf en Episode som den her fremdragne i sig selv turde afgive fyldestgørende Grundlag for en Rigsretssag mod den daværende Regering.

Kai Friis Møller.

I Ildlinjen

Statskonsulent Kaalund-Jørgensen nedlagde i Slutningen af Januar sit Arbejde som Formand for Dansk Skolebiblioteksforening. Iflg. »Berlingske Tidende« motiverede han sin Tilbagetræden med følgende taktfulde Ordvalg:

»De sidste 5 Aar havde været vanskelige, og« sagde *Kaalund-Jørgensen*, »naar man som jeg i 5 vanskelige Aar har staaet i Ildlinjen, undgaar man ikke at faa Skrammer, men paa intet Punkt er Skolen blevet mærket i sit indre Liv, intet af den Smitte, der truede Folket, har faaet Indpas.«

I øvrigt er det rigtigt, at frasat Hr. Kaalund-Jørgensen selv og enkelte andre usikre Elementer indenfor dansk Skolevæsen, har den danske Lærerstand staaet fint i Besættelsesaaarene.

Aabent Brev til Hr. Dr. Marcus Melchior:

JØDERNE og DANMARK

Idet jeg netop har læst Deres national-palæstinensiske Hyldest til »den jødiske Nationalisme«, tillader Undertegnede sig herved at konstatere for Offentligheden, at findes der Individier i Danmark, som ønsker et jødisk nationalt Fædreland, som Dr. Marcus Melchior — findes der sikkert ogsaa et kæmpemæssigt Flertal, som ønsker Danmark som fortsat Fædreland, idet man jo ikke i al Almindelighed skifter Fædreland, som man skifter Skjorte!

Nej, Hr. Dr. Marcus Melchior, lad os være stolte af, at vi er en naturlig Del af den danske Befolkning, og jeg beder Dem derfor højtideligt om, at vi fremtidigt bliver Hitlers Skrøner kvit, fra Deres Side i det mindste!!!

Kurt Grün, Salgsleder.

Dansker, og Jøde efter Hitlers Racelove.

Dr. Marcus Melchiors Svar.

Min Artikel om Zionismen i »Frit Danmark« Nr. 37 havde til Hensigt at vejlede Bladets Læsere i et af Tidens aktuelle Spørgsmaal. Den drejede sig om en Bevægelse, der direkte — politisk — eller indirekte — økonomisk og kulturelt — har fundet Tilslutning hos langt den overvejende Del af Jøderne i alle Verdensdele, en Bevægelse, som har bidraget til at redde hundrede Tusinders Liv, som, hvis den gennemføres i højtideligt indgaaede Forpligtelsers Aand, yderligere vil kunne redde et uoverskueligt Antal Mennesker baade til Livet og til primitive Menneskerettigheder, og som, sidst, men ikke mindst, vil kunne give det jødiske Folk Opvejning for usigelig Skændsel og Fornedrelse.

Af alt dette har Hr. Kurt Grün ikke forstaaet en Stavelse, hvad der ikke overrasker den snævre Kreds, der kender Hr. Grüns Format. Han aner intet om den begejstrede Tilslutning, det zionistiske Arbejde har fundet Verden over, blandt Jøder og Kristne, herunder de nordiske Kongehuse — og i Spidsen for dem Sveriges Kronprins, der er en af Palæstinaværkets varmeste Beundrere. Han tror kun, at man vil tage noget fra ham, i dette Tilfælde hans danske Fædreland. Bag hans indirekte Insinuation om, at man i Danmark skulde betragte de Jøder, der gaar ind for den zionistiske Tanke, som fædrelandsløse, ligger hans grænseløse Undervurdering af dansk Demokrati og hans Mangel paa Viden ogsaa om, at de bedste blandt Danmarks kristne Mænd og Kvinder er villige til at bringe og i mange Tilfælde har bragt tunge personlige Ofre for denne store Sags Fremme. Det er altsaa Salgschef

Kurt Grüns Logik at mene, at kun danske Jøder skal være udelukket fra at være med i Arbejdet. Gør de det alligevel, raaber han — offentligt! — »Hitler« efter dem.

Til alt Held er der kun een, der tager Kurt Grün alvorligt. Og det er tilfældigvis — Kurt Grün! Marcus Melchior.

SABOTERER FRIT DANMARK UDRENSNINGEN?

Til Hovedledelsen af »Frit Danmark«. Herved tillader jeg mig som flittig Læser af »Frit Danmark« at rette følgende Forespørgsel til Bladet: Er det »Frit Danmark«s Program, at vi skal have en retfærdig Udrensning? Jeg mener at have haft Forstaaelsen af, at trods forskellige politiske Synspunkter var Hovedledelsen enige i Spørgsmaalet om, at vi bør have en Udrensning.

Jeg blev derfor meget forbauset ved at høre Hr. Meldgaard Kristensen føre et meget stærkt Forsvar for Distriktschef Herschend, et Forsvar, hvis saglige Begrundelse man vel efter General Bennikes Radiotale den 28. Jan. 1946 maa betegne som fuldstændig falden til Jorden. Da Hr. Meldgaard Kristensen betegnede sig som hørende til Modstandsbevægelsen, kan hans Udsagn muligt ogsaa have haft en vis Betydning for denne Dom.

Lige før og efter Befrielsen blev der af Frihedsbevægelsen udsendt Pjecer, hvori man opfordrede Landets Befolkning til at være behjælpelig ved Udrensningen. Naar ærlige danske Borgere paatager sig det lidet misundelsesværdige Job at medvirke ved disse Sager, synes jeg ikke, det ser særlig godt ud, at Modstandsbevægelses Folk falder disse i Ryggen.

Jeg vil være meget glad for at faa »Frit Danmark«s Standpunkt klarlagt. Hvis Bladet gaar ind for Udrensningen, synes jeg; Hr. Meldgaard Kristensens Navn bør fjernes som Medlem af Hovedledelsen. Tilliden til Modstandsbevægelses Folk og deres Arbejde for at skaffe renere Luft her i Landet vil ellers let kunne svækkes.

M. Ladegaard,

Frederiksdalsvej 9, Virum.

— — —
Vi har bedt Overportør Meldgaard Kristensen svare paa dette Indlæg:

Hr. Ladegaard ønsker at høre »Frit Danmark«s Hovedledelses Stilling til en retfærdig Udrensning af unationale Elementer i Danmark, og den kan han næppe være i Tvivl om, da alle i Hovedbesty-

relsen, ogsaa Undertegnede, ønsker en retfærdig Udrensning.

Hr. Ladegaard kommer dernæst ind paa min Stilling i Forsvaret af Distriktschef Herschend og mener, at jeg dermed falder Modstandsbevægelsen i Ryggen.

Jeg kender ikke meget til Hr. Ladegaard, og ved slet ikke, hvilket Kendskab denne har til Distriktschef Herschend, medens jeg derimod har et endog meget stort Kendskab til Distriktschefen, idet jeg som Tillidsmand for Stationspersonalets Afdeling i 1. Distrikt har ført særdeles mange Forhandlinger med ham i Perioden 1940—45 om Forhold, der vedrørte Besættelsesmagts Optræden overfor Jernbanetjenestens Folk, og har altid her fundet en Chef, der uden Vaklen var paa vor Side, og det hvad enten tyske Overgreb skulde paatales, eller nogle af vore Folk skulde omplaceres eller skjules, og ikke mindst under Strejkerne i Juli og September 1944 var han fuldt korrekt i sit Forhold til de strejkende Jernbanemænd.

Hr. Ladegaard benytter selv Udtrykket »en retfærdig Udrensning«, og jeg kan ikke i denne Forbindelse forstaa, at det skulde være retfærdigt at fjerne en Mand fra hans Stilling, blot fordi hans Datter, der i 1937 forlovede sig med en tysk Officer, blev gift med denne i 1942.

Naar Hr. Ladegaard henviser til General Bennikes Foredrag i Radioen den 28. Jan. 46 om de Vanskeligheder, Sabotagegrupperne kom ud for i Jylland, foranlediget ved Anmeldelserne af Særtogene pr. Telegraf, som Distriktschef Herschend jo ikke havde noget med at gøre, saa kan han ikke deraf slutte, at mit saglige Forsvar for Distriktschefen maa være faldet til Jorden; thi Generalen talte ikke noget om, at man kom ud for samme Besvær paa Sjælland og Falster, hvilket man forøvrigt heller ikke gjorde.

Da jeg har medvirket saavel ved Danelsen af aktive Militærgrupper overalt i Distriktet, som ved at knytte en Række Bindeled i vort Militærs Efterretningstjeneste, saa har jeg visse Forudsætninger for at dømme i denne Sag, som den, der ikke har været med her, vanskeligt kan udtale sig om, uden gennem de Udtalelser der gives paa anden eller tredie Haand, og saadanne viser sig jo ofte ikke at være alt for paalidelige.

Jeg kunde fylde et helt Nummer af »Frit Danmark« med Eksempler paa Distriktschef Herschends nationale og demokratiske Indstilling, ikke bygget paa Referater fra andre, men ved Selverfaring, og jeg føler mig overbevist om, at Hr. Ladegaard vilde indtage samme Standpunkt, som jeg har gjort i denne Sag, om han havde samme Kendskab til Distriktschefen, som jeg har paa nævnte Omraade, og jeg bygger denne Overbevisning paa, at Hr. Ladegaard selv benytter Udtrykket: »En retfærdig Udrensning«.

Meldgaard Kristensen.

Frihedskæmperen GEORG

Af Elias Bredsdorff

Naar Studentersamfundet har bedt mig afslutte Talernes Række i Aften, er det som Repræsentant for den unge Generation, som nu flokkes omkring Studentersamfundet, og for hvem Georg Brandes' Navn allerede i saa høj Grad har faaet Historiens Patina over sig, fordi han døde, endnu medens vi var Børn eller halv voksne.

Ungdommens Syn paa Georg Brandes.

Det Spørgsmaal, jeg derfor vil forsøge at besvare, er dette: Hvordan ser Nutidens Ungdom paa Georg Brandes? Betyder han noget længere, eller er han blot blevet et Stykke interessant, men dødt Litteraturhistorie?

Det vil her straks vise sig, at Striden om Georg Brandes ikke standsede med hans Død, og fra den reaktionære Ungdom, hvis Anskuelse Brandes bekæmpede, lyder Angrebene stadig med den samme Uforsonlighed, der jo netop er Beviset paa, at Brandes' Betydning ikke er forbi. Først den Dag, da Carl Plougs, Harald Niensens og Henning Kehlers aandelige Efterkommere indstiller Kampen, er Georg Brandes blevet en litteraturhistorisk Kuriositet. Men Udviklingen har medført, at Linjerne er blevet klarere og skarpere, og Diskussionen drejer sig ikke altid om de samme Problemer som i Brandes' egen Levetid. Hele den heftige Polemik, der førtes mod Brandes herhjemme, hvor hans Angribere støttede sig snart til Religionen, snart til Sædeligheden, snart til Antisemitismen og snart til latterlige Plagiat-Beskyldninger, virker paa den, der nu læser disse Indlæg, saa uendelig forhistorisk og grotesk. Tiden har i de fleste Tilfælde kendt disse Beskyldninger døde og magtesløse, og det er i vore Øjne naragtigt at ville fremstille Georg Brandes som Usædelighedens Apostel, som

»Usurpatoren« eller som den æreløse Eftersnakker.

Brandes' Grundidéer.

I Forordet til første Udgave af Samlede Skrifter nævner Georg Brandes de Grundidéer og Grundfølelser, der, som han siger, har »bevaret sig urokkelige i mit Sind som mit Væsens Granit. Først Frihedsideén og den lidenskabelige Kærlighed til Frihed; der har medført Afskyen for Dogmer og for al raa og oprørende Tvang paa Handlingernes som paa Følelsernes Omraade. Dernæst Retsideén og den ikke mindre lidenskabelige Dyrkelse af Ret og Retfærdighed, uden hvis Hævdelse ingen menneskeværdig Eksistens er mulig paa Jorden, og som ikke desmindre i alle Lande og til alle Tider daglig trædes under Fødder. Endelig Troen paa ledende Aander, den oprigtige og gennemførte Genidyrkelse.«

Disse tre Grundidéer, der gennemstrømmer hele Forfatterskabet, bevirker, at Diskussionen om Georg Brandes stadig kan være levende — 70 Aar efter at Hovedstrømningernes første Bind blev til. Og lad os med Fastholdelse af disse Idéer undersøge, hvorfor den frisindede Ungdom i Dag baade har Ret og Pligt til at hylde Georg Brandes' Minde paa Hundredaarsdagen for hans Fødsel.

Ingen kritikløs Hyldest.

Det skal ikke være nogen kritikløs Hyldest — for saa meget bør vi i hvert Fald have lært af Georg Brandes ikke tankeløst og kritikløst at gøre nogen til Profet. Og vi hverken kan eller vil følge Georg Brandes i hans svigtende Tro paa *Folket* og paa et sandt Demokrati. Her melder den frisindede Ungdom fra! Men hans Svingning over til en aandsaristokratisk

Heltedyrkelse maa ses paa Baggrund af hans Skuffelse over, at den gløden Frihedsvilje, den radikale Tro paa den frie Tanke og den frie Forskning, kun blev et Overgangsfænomen i det ny Borgerskab, hvis Talsmand Brandes var, men som højst beholdt et Lag brandesiansk Fernis, eller sagt med Brandes' egne Ord: »visse Arvelighedsteorier, lidt Darwinisme, lidt Kvindeemancipation, lidt Lykkemoral, lidt Fritænkeri, lidt Kultus af Folket o. s. v.« Og hertil kommer, at Brandes stod helt fremmed for den voksende Arbejderbevægelses Kamp; han tænkte, som Harald Rue har paavist, ikke i Klasser, men i Stænder; og hans Begrænsning viser sig ogsaa litterært deri, at han som Kritiker stod fremmed over for de værdifuldste Udslag af Bondekulturen i Halvfemserne og senere: Sophus Claussen, Thøger Larsen, Johannes V. Jensen.

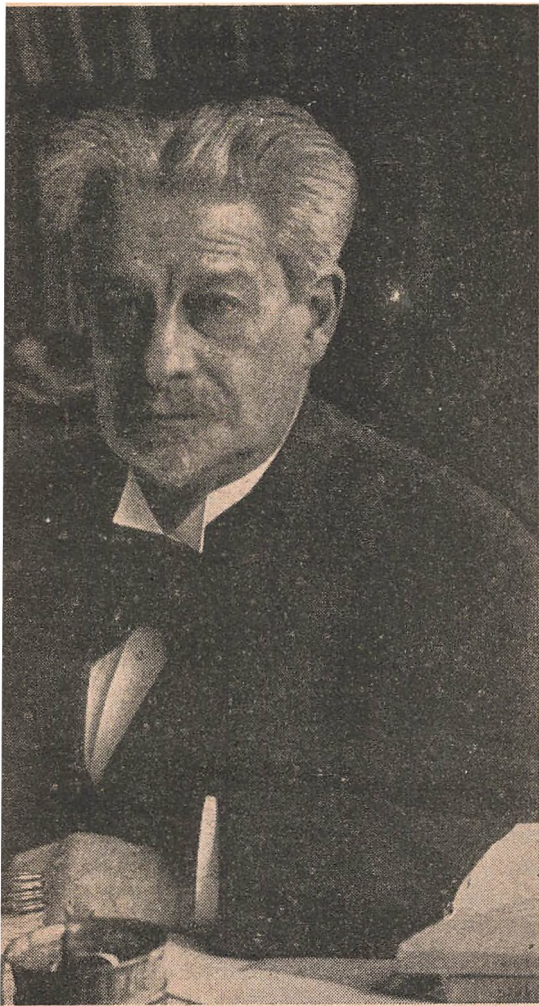
Den begejstrende Aand.

Med disse Begrænsninger maa Brandes vurderes; men de maa ikke for dunkle den Kendsgerning, at hans Indsats, som Vækker og Begejstrer i det danske Folk, har sat et afgørende Præg paa den kulturelle Udvikling i Danmark siden 1870, og meget af det, som netop vi unge regner for de væsentligste Elementer i den danske Kulturarv, har vi Brandes at takke for. Georg Brandes' allerførste Ven, en lidt ældre Skolekammerat ved Navn Sebastian, erklærede engang den unge Gymnasiast sin Beundring med disse Ord: »Det er ikke for dine Evner, det er for din Begejstring, jeg vurderer dig.« Udtrykket kunde med lige saa stor Gyldighed anvendes i Dag, nogle og firs Aar senere. For hvis Brandes blot havde været en talentfuld og velorienteret Kritiker, saa vilde det være gaaet ham, som han et Sted ytrer Frygt for, at hans Livsværk kun vilde have Betydning saa længe, til nye Arbejder, som svarer til en senere Tids mere frem-

D
d
re
O
fc
v
G
k
ru
T
te
F
d
P
B
R
J
S
E
n
U
M
d
m
d
d

BRANDES

4. Februar i Aar var det 104 Aar siden, at Georg Brandes født. Brandes 100-Aarsdag, den 4. Februar 1942, fejrt ufrigt Danmark. Statsradiofonien maatte efter tysk yse et planlagt Foredrag om Brandes af Seminarier Georg Christensen, og om officielle Mindefester naturligvis ikke Tale. *Jøden og Frihedskæmperen* Brandes maatte ikke mindes! Studentersamfundet indods alt til en Mindeaften for Georg Brandes i Borskoles store Sal, som var stuvende fyldt. Aftenens daværende Biblioteksdirektør Th. Døssing, Redaktør Kirkeby, Lektor Harald Rue, Professor Hartvig, daværende Seminarielærer, cand. mag. Elias Bredsdal Eftermiddagen den 4. Februar forsøgte det danske forbyde Mødets Afholdelse, idet man forlangte afstrøget af Talerlisten. Det lykkedes først efter en orhandling at faa denne Ordre, som stammede fra Minister Thune Jacobsen, annulleret, og Mødet fandt planlagt.

Det vedtog Studentersamfundet at udsende Taleruskripter som Pjece, men denne blev forbudt af ministeriets Censur.

Medledning af den første frie Aarsdag for Georg Brandes efter Besættelsens Ophør aftrykker »Frit Danmark« efter Manuskriptet den Tale, hvormed Elias Bredsdal den unge Generations Vegne hylkede Georg Brandes Hundredaarsdagen.

skredne Standpunkter, overflødiggjorde hans. Og skønt Brandes' grundige Kendskab til dansk og europæisk Litteratur og Filosofi er uden Sidestykke, saa er det dog ikke selve Belæstheden, der imponerer mest, men Personligheden, Ilden, den begejstrende Aand, der ligger bagved. Naturligvis er Brandes' litterære Portrætter ikke Videnskabens sidste Ord, men læser man i Dag »Hovedstrømningerne«, »Det moderne Gennembruds Mænd« eller »Indtryk fra Polen«, Bøgerne om Ludvig Holberg, Lassalle og William Shakespeare, Afhandlingerne om Turgenjev, Strindberg og Kielland, vil man se, hvor fængende Georg Brandes stadig er — 100 Aar efter sin Fødsel — fordi hans Bøger *baade* er Videnskab og Kunst, samtidig med at de er befrugtede af frisisindede Synspunkter og et Livssyn, hvis inderste Nerve er Kampen for menneskelig Frihed og Ret.

Kielland skrev i et Brev til Brandes efter at have læst »Det unge Tyskland«: »Det er med Sorg, man lukker en saadan Bog, at den ikke var længer, — og at man ikke altid har foran sig et saadant Værk. Jeg synes ikke, du nogensinde har skrevet noget bedre; thi hele Skildringen vibrerer over en Forargelse, der flammer som Nordlys mellem Linjerne.« Vi er sikkert mange, der stadig kan underskrive Kiellands smukke Ord, netop fordi de gælder dette Bind af Hovedstrømningerne, der rummer Georg Brandes' pragtfulde Skildring af Heinrich Heine. Jeg har Lyst til ogsaa at fremhæve »Naturalismen i England«, som forekommer mig at være et af de Værker, hvor Brandes er størst i Dyder og Fejl. Uden Tvivl er flere af Skikkelserne her idealiserede og romantiserede, navnlig Byron, som en senere Tids Forskning har stillet i et helt nyt Lys; men hvor uforglemmeligt er ikke Indtrykket af Thomas Moores mærkelige Blanding af smægtende erotisk Lyrik og national Revolutionslyrik, eller af Keats's universelle Sensualisme og Shelleys radikale Naturalisme. Ogsaa de Digttere, som Brandes sjælelig set staar saa uendelig fjernt, som Wordsworth og Coleridge, formaar han med stor Sikkerhed og Overlegenhed at skildre og levendegøre.

Og hvor mange er vi ikke, som kunde fortælle om, hvordan Georg Brandes har aabnet os Adgangen til den ældre

danske Litteratur, som Skølsens Litteraturundervisning ofte havde slaet ihjel for os. Bortset fra Festskriftet om Holberg, som stadig er den bedste Introduktion til Studiet af Holberg, er det væsentlig det nittende Aarhundredes Skribenter, som Brandes har givet os Mod paa at læse og forstaa: H. C. Andersen, Hauch, Bredahl, Ludvig Bødtker, Christian Winther og Aarestrup og saa naturligvis Brandes' egen Generation: Gennembruddets Mænd.

Dansker og Europæer.

»Han er ikke Dansker, han er Europæer!« hylede Reaktionen efter Georg Brandes gennem hele hans Liv. Den Mand, der i Modsætning til Brandes blev en folkelig Yndlingsfigur herhjemme, Vilhelm Andersen, skriver et Sted: »Man vil i Fremtiden ikke faa Hjemve ved at læse Brandes som nu ved at læse Grundtvig og Kierkegaard.« Jo, naar jeg læser Brandes nu, faar jeg netop Hjemve efter det Danmark, der lukkede sig op for de velgørende Strømninger fra Frihedsbevægelserne rundt om i Europa. Georg Brandes' bedste Forsvar mod dem, der angreb hans Danskhed — og der er stadig Folk, der benægter hans Danskhed — staar hverken i det polemiske Skrift »Forklaring og Forsvar« eller i den Trebinds Selvbibliografi, men i Bogen om Holberg, der udkom i Anledning af Tohundredaaret for Holbergs Fødsel. Den skjulte Sammenligning, der deri ligger mellem Holberg og Brandes, er stærk og rammende, og hans Danskhed er beslægtet med Holbergs europæiske Danskhed. Samme Aar holdt Brandes for en Kreds af Arbejdere et Foredrag om Holberg, som senere blev udgivet af Studentersamfundet. Han sluttede sit Foredrag med disse Ord:

»Naar De i Anledning af Tohundredaarsfesten for Holbergs Fødsel læser i alle Aviser om den store Glæde, der er over, at vi har Holberg, naar De hører de mangfoldige pæne og fine Folk bevidne, hvor de elsker Holberg — saa tro dem ikke, tro dem ikke!

Hvad vil det sige: at elske Holberg? Det er saa simpelt som noget: Det er at elske det, han elskede, og at hade det, han hadede. Men tror De egentlig, at de Mennesker, som officielt i vore Dage har været saa ivrige for at

lægge deres Kærlighed og Hyldest for Dagen, elsker og hader som han? Det at elske Holberg, det vil sige: som han at elske prøvende Fornuft, Fremskridt, Arbejde for Menneskenes Vel; det vil sige som han at hade Fordom, Lavsaand, Dumhed, Tryk af den gamle stivnede Vanes Herredømme. Jeg tror ikke, at de, der i vore Dage behersker den offentlige Mening, gør det.«

Brandes' Fædrelandskærlighed.

»Fædrelanderi!« vrængede Brandes ad den Nationalisme, der var fede Ord og Skaaltaler, men uden Handlingsindhold; selv bar han ikke sin Fædrelandskærlighed paa Læben eller i Knaphullet; men han viste den i sin Gerning. Det skal aldrig glemmes Georg Brandes, at han satte sin store Popularitet i Tyskland paa Spil, fordi han stærkt og dristigt talte Sønderjydernes Sag mod den tyske Underkuelsespolitik. Den berømte Tale, som Georg Brandes holdt, da Berlin fejrede ham ved en stor Afskedsbanket den 1. Februar 1883, hvor han talte om de Hundreder af nordslesvigske Bondesønner, som samtidig ufrivilligt og uden noget Festmåltid maatte forlade Landet, har sammen med andre af hans Artikler og Bøger om Sønderjylland for mig, som sikkert for mange andre været et af de mest gribende Beviser *baade* paa Georg Brandes' Danskhed og paa hans usvilgelige Retsind. Det er i det hele taget en af de smukkeste Sider ved Brandes' Virksomhed, at han, som kunde faa hele Europa til at lytte, hver Gang han talte, utrættelig stillede sig til Raadighed for de undertrykte Folkeslag og Racer i deres Kamp mod Magten og Tyranniet og for Friheden. Hans Foredrag og Artikler om Polakker, Finner, Jøder, Armeniere og Ukrainere, hans ivrige Hævdelse af Asylretten, hver Gang den truede med at blive krænket i et af de nordiske Lande, hans Artikler om »Knutten«, »Gorkisagen«, »Aanden i Danmark« (i Anledning af, at Justitsminister Alberti lod den danske Regering optræde som den russiske Regerings Rakkerknægt i 1906), og hans harmdirrende Advarsel til Sverige om ikke at gøre det samme i Artiklerne om Tscherniakssagen — alt dette er aktuelle Stridsindlæg og hi-

storiske Dokumenter af stor Betydning; men læser man dem igennem nu, mange Aar senere, kan man ikke undgå at gribes af denne glødende Forsvarskamp for dem, hvem den politiske eller nationale Undertrykkelse havde berøvet Friheden.

»Smulerne fra Revolutionsbordet«.

I Henrik Ibsens berømte Brev til Georg Brandes den 20. December 1870 hedder det: »Alt det, vi til Dato lever paa, er jo dog kun Smulerne fra Revolutionsbordet i forrige Aarhundrede, og den Kost er jo dog længe nok tygget og tygget om igen. Begreberne trænger til et nyt Indhold og en ny Forklaring. Frihed, Lighed og Broderskab er ikke længere de samme Ting, som de var i salig Guillotinens Dage. Dette er det, som Politikerne ikke vil forstaa, og derfor hader jeg dem. De Mennesker vil kun Specialrevolutioner, Revolutioner i det ydre, i det politiske o. s. v. Men alt sligt er Pilleri. Hvad det gælder er Menneskeandens Revolter, og der skal De være en af dem, som gaar i Spidsen.«

Brandes svarede tre Uger senere paa Kaldelsen med et Digt »Til Henrik Ibsen«, hvor det sidste Vers lyder saadan:

»Broder! jeg fandt dig. Hvad gør det mig
vel,
at du en Høvidsmand er uden Lige,
mens jeg blev skabt til som Væbner at
krige,
sammen vi høre med hele vor Sjæl.
Ja, vi til Oprør vil Aanderne kalde!
Dristigt at rive
ud dem af Døsen,
beaande, believe
være vort Løsen.
Er det end mørkt, det skal lyse for Alle.
Broder! Engang ville Taagerne falde.«

Til Abonnenterne!

Udebliver Bladet, beder vi Dem omgaaende reklamere til Postvæsenet eller Bladets Ekspedition.

Saafrømt der er Numre af Bladet, De ikke har modtaget i den Tid, De har abonneret, vil disse blive Dem tilstillet, naar De skriftligt rekvirerer dem fra »Frit Danmark«s Ekspedition, Nørrevoldg 11, København K

Det lykkedes ikke Georg Brandes at gennemføre Menneskeandens Revolter, og Taagerne faldt ikke — de fortyndedes højst for en Stund, men syntes saa atter at blive tættere og skumlere end før. Og paa sine gamle Dage var Brandes dybt pessimistisk i sin manglende Tro paa at have en Læsekreds, et Publikum, der fulgte ham.

Kampen var ikke forgæves.

Men Georg Brandes' Kamp var *ikke* forgæves — saalidt som nogen sand Frihedsbevægelse nogensinde har været forgæves. Den politiske og kulturelle Situation, som vi oplever, er en anden end paa Georg Brandes' Tid, og ligesom Ibsen vilde forsyne den franske Revolutions Frihedsideer med nyt Indhold og en ny Forklaring, saaledes maa vi ogsaa gøre os det klart, at en konsekvent Frihedsbevægelse i vore Dage ikke kan nøjes med at stagnere i Brandes-Tidens Ideologi. Den Samfundsklasse, hvis ypperste Repræsentant Georg Brandes var her i Danmark — og han var blandt de ypperste i Europa — har forlængst svigtet ham og kasseret hans Ideer. Brandesianismen er død! Men den Ild, der flammede i Georg Brandes Hjerter og glødede i hans Skrifter, kan ikke slukkes; hans Retfærdighedsbegreb og hans Tro paa det, han kaldte »den eneste levendegørende Tanke, Menneskeheds store Friheds- og Fremskridtstanke«, er det vores Pligt under ændrede Vilkaar at føre videre. Det skal være den frindsede Ungdoms Bekendelse til Georg Brandes paa hans Hundredaarsdag!

Og lad mig slutte med at citere de Ord, som Ove Rode udtalte ved en tidligere Mindefest for Georg Brandes, som ogsaa Studentersamfundet afholdt, nemlig Aftenen efter hans Baalfærd i 1927. Ove Rode sagde da, at hvis Europa engang rejser sig af sin pestbefængte Fornedrelse og stiger til at blive en fri Aandsmagt, saa vil der i dets Opstandelse være ogsaa en Tone af Fanfaren i Georg Brandes' Mod. Jeg har Lyst til at gentage denne Spaadom i Dag!

»Er det end mørkt, det skal lyse for Alle.
Broder! Engang ville Taagerne falde.«

Elias Bredsdorff.

BREVE TIL F. D.

Et værdigt Minde.

I Radioens »Aktuelle Kvarter« blev det forleden oplyst, at man i Esbjerg har besluttet at rejse et Ungdomskollegium, idet man bl. a. havde tænkt sig at opfordre Byens Virksomheder og Enkeltpersoner til at tegne sig for Udstyret af Værelserne, saaledes at de enkelte Værelser kom til at staa som et Minde for en eller flere af Byens faldne Frihedskæmpere.

Det forekommer mig, at man her har fundet en baade smuk og værdig Løsning paa Spørgsmaalet om et varigt Minde for Frihedskampen, en Løsning der paa een Gang vil bidrage til, at Ungdommens Frihedskamp i videste Forstand kan fortsættes (gennem den lettere Adgang til fortsat Dygtiggørelse, som Kollegiet skulde muliggøre), og at Fremtidens Ungdom kan have den Indsats for Øje, som under Besættelsen ydedes gennem Frihedskampen.

Jeg vil tro, at man her har fundet en Form, som vil kunne finde Tilslutning i vide Kredse; de allerfleste har jo blandt Frihedskampens Faldne en eller flere, hvis Minde de i særlig Grad ønsker at hædre. Jeg henstiller derfor, at man ogsaa her i Hovedstaden tager Ideen fra Esbjerg op — eventuelt i Forbindelse med den planlagte »Ungdomsborg« — idet man rettede en Opfordring til Hovedstadens Foreninger, Virksomheder og Enkeltpersoner om at yde Bidrag til Kollegiets enkelte Værelser.

Lyngby, d. 30. Januar 1946.

Aage Bo-Jensen.

Sekretær, cand. polit.

Bartholdy og Reaktionen.

I det sidste Nummer af Frit Danmark har jeg med Interesse læst Deres Bemærkninger om Pastor C. Bartholdy, Haslev. Blandt alle Kredse i Danmark finder der mange, der tager Afstand fra hans platte Billede med Edderkoppen; det gælder ogsaa Kredse inden for Indre Mission.

Men der er et enkelt Udtryk i Deres Artikel, som jeg ikke forstaar, og som jeg derfor herved beder Dem forklare lidt nærmere i et af de følgende Numre af Bladet. Det er, hvad De mener med »den haardkogte og umaskerede Reaktion.«

Ud fra Frit Danmarks Fortid og Maal vil Læseren umiddelbart tænke sig, at De tænker paa Kræfter, der var mod Arbejdet for Danmarks Frigørelse for Nazisme og Tyskhed, altsaa f. Eks. L. S., »6. Maj foreningen« eller lignende. Men naar man ved bare lidt af, hvad Bartholdy sagde og skrev under Besættelsen lige fra dens første Aar, kan man daarligt tænke sig, at det er det, De mener.

Den næste Mulighed bliver da — ud fra Frk. Nordentofts politiske Opfattelse —, at der sigtes til en Reaktion eller Modstand mod Kommunismen. Jeg er ikke klar over, om Danmarks kommunistiske Parti har noget Programpunkt til Fordel for ugifte Mødre; men i hvert Fald strider hendes Standpunkt klart mod de nugældende Synspunkter i Sovjetrusland, jfr. Makarenkos Forelæsninger for Forældre, holdt i Radioen i 1939 og senere udgivet. Da jeg ikke aner, hvilket Navn der skjuler sig under Deres Pseudonym, og derfor heller intet ved om Deres eventuelle Interesser for russiske Synspunkter, kan jeg ganske kort bemærke, at Makarenko er en førende russisk Pædagog, og at hans Syn paa Ægteskab, Børneavl m. v. minder meget om Kristendommens, selv om det er de sovjet-russiske og ikke Kristendommens Synspunkter, han varetager.

Den sidste mulige Forstaaelse jeg her efter kan tænke mig, er, at De med Udtrykket tænker paa Kristendommens Syn paa Frk. Nordentofts Standpunkt i Modsætning til det, der med et i et Par Slægtled misbrugt Ord kaldes »Frisind«. Men jeg kan ikke se, at man kan bebrejde en Præst i Folkekirken, at han gaar ind for Kristendommens Synspunkter; tværtimod maatte man bebrejde ham, hvis han ikke gjorde det. (Det gælder naturligvis ikke som noget Forsvar for, at han nu og da med sine Ord rammer ved Siden af; ved adskillige Lejligheder har han i andre Spørgsmaal sagt det helt rigtige). Kristendommen maa ifølge hele sit Indhold være intolerant over for Synd, men tilgivende over for den Synder, der angår. Men da Frit Danmark mig bekendt ikke har noget Standpunkt for eller imod Kristendommen, kan jeg heller ikke tænke mig, at det er denne tredie Mulighed, der er den rette.

Deres ærbødige

R. Prytz,

LRS.

Hverken 1, 2 eller 3. Men paa Grund af den evigt forargede, uforsonlige, intolerante og alt andet end menneskekærlige Tone, hvori Pastor Bartholdy har for Vane at udtrykke sig. Reaktionær — i human Forstand.

Mr. C.

Selskabelighed med Tyskerne.

I en redaktionel Artikel i »Frit Danmark« for 25. ds. læses:

»Nationaltidende bebrejder ikke Chef-redaktørerne deres Sammenkomster med Tyskerne — og »Frit Danmark« ikke Politiet deres, men kun den usømmelige, uværdige og helt unødvendige kammeratlige Facon, hvorpaa disse fandt Sted...«

Maa jeg heroverfor henvise til, at det omtrent daglig i verserende Sager fremføres som Anklagepunkt mod »mindre betydende« Folk, at de under Besættelsen har plejet Selskabelighed med Værnemagten, selv hvor der ikke kan paa-vises noget om, at denne Selskabelighed havde en »usømmelig, uværdig og helt unødvendig kammeratlig Facon«.

Vil »Frit Danmark« da heller ikke bebrejde de paagældende Landssvigere deres Sammenkomster med Tyskerne eller gælder Bladets Overbærenhed kun Chef-redaktører og højere Politiembedsmænd? Skive, den 29. Januar 1946.

H. R. Brøcker,
Landsretssagfører.

For sidste Gang: Vi kritiserer ikke *nødvendige* Sammenkomster med Tyskerne, men vi finder det i sin Orden, at de, der plejede *unødvendig* Selskabelighed med dem, eller hvis *nødvendige* Omgang havde en forargelig, *unødvendig* Form, faar læst og paaskrevet. Mr. C.

Postal Service!

Af et Brev til F. D.'s Ekspedition:

Postvæsenet i Aalborg er noget ligegyldige med Bladet, og Landposten afbestilte Bladet til 1. Januar, saa vi maatte bestille det paany; han sagde, at vi var ikke hjemme, og for øvrigt var der heller ikke noget ved dette Blad.

Med Hilsen

Hans Mortensen, Øster Uttrup, Aalborg.

Ugens Bidstrup.

Hvor bliver Ugens Bidstrup af? — Vi savner hans Tegninger! Flere Læsere.

Foruden dette Brev har vi faaet mange andre, som stiller det samme Spørgsmaal. Lad os straks trøste vore Læsere: Ugens Bidstrup kommer igen i F. D. hver Uge fra og med næste Nummer!

Forklaringen paa, at Læsere i 5 Numre har maattet savne den populære Bidstrup er ganske enkelt, at Tegneren havde bedt om at maatte holde en lille Pause. Bidstrup ansaa det nemlig i det lange Løb for en umulig Opgave hver Uge at tegne en ordløs Serie med aktuelt politisk Indhold, og vi har derfor aftalt, at naar Bidstrup fra næste Nummer igen hver Gang vil være at finde paa Side 13, er han ikke forpligtet til hver Uge at være aktuel eller politisk satirisk. Ugens Bidstrup vil fremtidig godt kunne indeholde almenmenneskelige Satirer eller groteske Spøgefuldheder, men Bidstrup ønskede at markere Overgangen, saaledes at Læsere ikke skulde bryde deres Hoveder med at finde en aktuel politisk Historie i noget, som maaske blot var en sjov Historie.

Men vi har stadig Brug for Humoren i »Frit Danmark«, og Humoren behøver ikke hver Gang at lænkes til Dagens Debat. Derfor glæder vi os til Gensynet med Bidstrup

Red.

Tiden er knap (fortsat fra Side 2)

diskutere, om det er muligt at fylde Verden med Helgener. Det brændende Problem er, hvorledes vi kan undgaa flere Katastrofer, hvorledes vi kan leve sammen som almindelige, svage, syndige Mennesker uden at sulte og myrde hinanden, og hvorledes vi bedst kan anvende vor Viden og tekniske Kunnen til at give Mænd og Kvinder ikke et Paradis paa Jorden, men i det mindste noget der ligner en ordentlig Tilværelse.

For at illustrere Aarsagen til Miséren anvender Priestley et Billede. Vor Teknik er uforenelig med vor Samfundsordning, siger han. »Tænk Dem en gammel Kusk, som godt kan lide at drikke sig et Par Bajere og at sidde og halvslumre paa Bukken, tænk Dem, at han pludselig blev anbragt bag ved Rattet paa en moderne Bil, og at han fik Ordre til at træde Speederen i Bund. Saaledes er vort 20. Aarhundrede.«

Hvorledes kan vi faa bragt dette beklagelige Forhold i Orden, saa det ikke atter ender med en Katastrophe? Skal vi lave Bilen om til en Hestevogn? Det er umuligt. Man kan ikke slaa Maskinerne i Stykker. Nej, der er ikke andet at gøre end at pensionere Kusken og antage en moderne Chauffør, med andre Ord: Samfundsordningen maa ændres.

Hvorfor har vi kun Raad, naar der er Krig?

Men Kuskene vil ikke. De vilde i 1940, da Nazisterne stod 30 Kilometer fra England. Da holdt Vrøvlet op, og en rationel Produktion begyndte. »Lad os alle arbejde sammen og producere, hvad vi behøver,« raabte de, medens de endnu var i den tyske Værnemagts Skygge. De opførte sig fuldstændig som Chauffører — som Socialister. Men da Faren var ovre, begyndte Kuskene igen at lade høre fra sig i deres gamle Sprog. Vi vilde blive fattige efter Krigen. Kuskenes Aviser begyndte at advare mod Statskontrol og Bureaukrati. Vi maatte atter vende tilbage til »den frie Konkurrence«. Snart var Tilbagefaldet — eller Fremskridtet — glemt. Det er atter Kuskene, der regerer.

Kuskene har mange Argumenter, og

de er gode. Et af dem er Finansvæsenet. Vi har ikke Raad, vi er fattige, siger de. I Fredstid fortæller de os, at vi ikke har Raad til at bygge Huse, ligesom de fortalte os, at Hitler vilde køre Tyskland fallit i Løbet af 6 Måned, hvilket som bekendt ikke skete.

Naar det er Krig, har vi derimod Raad til at bruge astronomiske Beløb til Krigsproduktion. Men i Fredstid? Ikke Tale om.

De fleste Reaktionære er ærlige Mennesker, de er blot gammeldags Kusk, som hylder en særlig Kuskemoral og taler, som om Disraeli først var død for nylig. Men det er ikke dem, der betyder noget. De betydelige Reaktionære lever ikke i Disraelis Verden, selv om de ofte taler, som om de gjorde det. Det er de stærke Mænd bag de store Monopoler og Karteller, det er Kapitalens og Industriens store Mænd. De lever i vor Verden. De er ikke Kuske (undtagen i deres offentlige Ytringer), men de er *Chauffører, som har til Hensigt at gaa deres Vej og ikke vores*. De er lige saa samvittighedsløse, som de er realistiske. Hitler, Mussolini og Franco var deres Forbundsfæller. I Frankrig gjorde de alt for at undergrave deres Lands Modstand mod Nazismen. Vi nærmer os et Oligarki af Finansherrer, som truer med at reducere vort politiske Demokrati til en Farce. Sandheden er i Dag den, at vi maa gennemføre Socialismen eller se Folket i Slaveri.

Saa som saa med Pressefriheden.

Men vil Friheden ikke gaa tabt under Socialismen? For det første er Ordet »Frihed« i sig selv en meningsløs Frase. Det giver først Mening, naar man tilføjer »Frihed fra« et eller andet. Vi føler, at vi savner Friheden, naar vi er nødt til at adlyde Regler, hvis Eksistens vi ikke billiger, fordi vi tvivler paa deres Værdi. Men forstaar vi Værdien, kan det, som ved første Øjekast kan synes en Indskrænkning i Friheden, i Virkeligheden være en Udvidelse af Friheden. Færdselsregler er naturligvis en Indskrænkning i Friheden til at køre, som det passer en. Men derfor er der vel næppe nogen, som tvivler om Færdselsreglernes Nytte, og om, at de i Virkeligheden giver os større Frihed.

Paa samme Maade med Pressefriheden. I Dag har enhver Frihed til at starte en Avis — hvis han blot har 30 Millioner Kroner til Formaalet. Hvis man ikke har en saadan Sum, vil det hurtigt vise sig, at denne Frihed ikke er saa forfærdelig meget værd. Avisens Ejer har Frihed til at trykke, hvad han ønsker, indenfor visse legale Grænser. Men ikke andre, som har Forbindelse med dette Blad, har helt den samme Frihed. Hvis man foreslaar, at det kan være nødvendigt med en eller anden Form for Kontrol overfor Avisens Ejer, bliver Svaret: »Jeg kan ikke tolerere, at vor ældgamle Pressefrihed trues.« Som man ser, vilde ogsaa her lidt mindre Frihed for de faa betyde lidt mere Frihed for de mange.

Svigt ikke det politiske.

Som sagt — efter sidste Krig sejrede de Reaktionære. Nu har vi atter Valget. Sagen er meget simpel. Priestley udtrykker det paa følgende Maade: »Menneskets uhyre tekniske Resourcer maa sættes i Gang med lige saa store Opgaver, og hvis de ikke udnyttes konstruktivt, vil de blive benyttet destruktivt. Vi har Valget mellem at se vore gamle Byer brænde og ødelægges eller at se nye Byer løfte deres Taarne mod Solen. Saa simpel er Sagen. Skulde man udtrykke dette i et mere »politisk« Sprog, kunde man sige, at med mindre de store Industrinationer med deres enorme Produktion kan løse deres Markedsproblemer paa en ny Maade, vil vi snart faa en ny Krig. Men hvis vi kan begynde at hæve Levestandarden i de mest tilbagestaaende Dele af Verden — især Indien og Kina — saa vil disse Markedsproblemer snart løse sig selv og Krigsfaren kan overvindes.«

Derfor, siger Priestley indtrængende til den unge hjemvendte Soldat, lad dig ikke opluge helt af dit eget private Liv. Husk, at selv om du ikke er interesseret i Politik, saa er Kendsgerningen dog den, at *Politik er interesseret i dig*. Med de uhyre Kræfter, som nu er til vor Disposition, venter der os — ikke langt borte — enten almindelig Fremgang eller total Ødelæggelse. »Jeg gentager: *Tiden er knap*.«

J. B. Priestley: Letter to a Returning Serviceman. Home & van Thal. 1945.

DE NYE BØGER

Forsvarsviljen før 9. April.

Vilh. la Cour: *Paa Vej mod Katastrofen I. Det Land Utopia.* (P. Haase & Søns Forlag. 388 S. Kr. 15.00).

Det er med noget af en Skuffelse, at man slutter Læsningen af Dr. la Cours Bog. Maaske er det ens egen Skyld, fordi man er gaet til den med for store Forventninger.

I Stedet for et virkeligt stort anlagt politisk og aandeligt Opgør faar vi en omhyggelig Analyse af Rigsdagsdebatterne om den danske Forsvarsordning fra Aarhundredskiftet op til 1932.

Selvom vi naturligvis ikke alle kan huske nøjagtig, hvad I. C. Christensen, Neergaard, Stauning, Laust Rasmussen, P. Munch, Pürchel og Christmas Møller har sagt i Forsvarssagen i dette eller hint Aar, saa er de store Linier os alligevel saa temmelig kendte. Det er ikke nyt, at Debatten først og fremmest var præget af Partifiduser. »Tonen fra Christiansborg« er os desværre ikke alene kendt fra Forsvarssagen, men »Fiduserne« har i saa høj Grad præget vort hele politiske Liv — og synes desværre stadig at gøre det!

Det er i nogen Grad en Svaghed, at Dr. la Cour saa at sige hygger sine Angreb paa Politikerne — og navnlig paa det radikale Venstre — ud fra den militære Sagkundskabs Erklæringer, naar de sidste Sider i Bogen, der behandler Militærordningen af 1932, saa afslører, hvor uenig og lidet tilforladelig denne Sagkundskab kunde optræde.

Bogen er trods alt et værdifuldt, omend ikke udtømmende Bidrag til Belysning af den Udvikling, der førte til Katastrofen i 1940. En virkelig Vurdering af Dr. la Cours Værk kan dog næppe finde Sted, før dette første Bind kan ses i Sammenhæng med de bebudede to efterfølgende Bind.

K. V. J.

Mere Historieforfalskning.

Per Møller: *Hitler og Kanarietuglen.* Povl Branners Forlag. 218 S. Kr. 8.50.

Forfatteren har sat sig som Opgave at skildre den første Dag af Besættelsestiden, indtil Tyskerne selv overtog Magten i Landet. Det er et ret overfladisk Referat af Begivenhederne. Der bringes intet nyt, og Bogen kan nærmest karakteriseres som overflødig.

Det er Samarbejdspolitikernes Synspunkter, der forsvares, men i sin Iver gaar Forfatteren til direkte Forvanskninger af Kendsgerningerne. Det er oplagt Historieforfalskning, og det er da ogsaa den eneste Grund til yderligere at beskæftige sig med den.

Et Par Eksempler vil illustrere Tendensen. Side 43 siger Forfatteren: »Ved Aktionen mod de danske Kommunisten tilsidesatte Tyskerne Grundlovens Bestemmelse om Rigsdagsmændenes Ukrænkelighed, og Bestemmelsen om de 24 Timer tog man heller ikke Hensyn til.« Det forties ganske, at Aktionen gennemførtes af dansk Politi og efter danske Myndigheders Ordre, og at Gennemførelsen af Grundlovens Retsbestemmelser ganske laa i danske Myndigheders Hænder.

Men det er naturligvis en nem Maade at fritage Regering, Rigsdag og Domstole for Ansvaret.

I Fortsættelse af denne Indstilling siges Side 45: »Fra dansk Side blev der nu aldrig lagt nogen Ihærdighed for Dagen med at haandhæve Loven mod Kommunisterne«. Som bekendt kan der føres Hundreder af Vidner, der kan dokumentere det modsatte.

Noget længere henne i Bogen, Side 116, siger Forfatteren i Forbindelse med la Cour-Sagen: »Betragtningen hos den samlede Regering var derfor den, at hvis man ikke kunde holde Retssikkerhedens vigtige Front, var hele Samarbejdspolitikken ikke noget værd. Man var godt klar over, at Tilfældet la Cour ikke var det allerbedst egnede til en Styrkeprøve med Tyskerne, for det kunde jo ikke nægtes, at la Cour havde været temmelig uforsigtig og udfordrende, men Princippet om dansk Retspleje for danske Borgere var saa vigtigt, at man ikke vilde begynde at lempe det efter de enkelt Sager. Hvis Princippet skulde have nogen Værdi, maatte det have 100 Procents Gyldighed. Regeringen stod enigt og beslutsomt paa dette Standpunkt, og under de Forhandlinger, der nu fulgte med Tyskerne, lod man skinne igennem, at Regering og Rigsdag i givet Fald vilde tage et Brud paa dette Spørgsmaal.«

Regering og Rigsdag maatte saaledes ganske betydeligt have ændret sit Synspunkt paa Retssikkerheden for danske Borgere siden 22. Juni 1941, da Jagten paa Kommunisterne gik ind, men de faktiske Kendsgerninger, som foreligger belyst, bl. a. i Dr. la Cours Bog: »For dansk Domstol under Besættelsen«, taler jo ogsaa et ganske andet Sprog.

Efter denne Lovsang til Regeringens mangde Beslutsomhed vedrørende et Spørgsmaal, man endog var villig til at tage et Brud paa, virker det som en kold Douche, naar der Side 133 siges: »Det stærke Standpunkt, som den danske Regering havde indtaget, da Vilh. la Cour var blevet stillet for en tysk Krigsret, kunde ikke opretholdes i Længden, og en hel Del Sabotører og andre Aktivister fra de underjordiske Organisationer blev holdt fængslet af Gestapo og dømt af tyske Krigsretter.« Hvor var Regeringens Mandighed blevet af? Eller, havde den maaske slet aldrig eksisteret?

Hvor lidt Kendskab Forfatteren har til Modstandsbevægelsen fremgaar af følgende Udtalelser: (S. 133) »Til at begynde med blev Sabotagen organiseret og gennemført af danske Faldskærmsfolk«. Om den illegale Presse (S. 111): »Til at begynde med blev disse Blade rigtigt trykt, men det viste sig at rumme en særlig Risiko ... saa begyndte man at duplikere Bladene«. Det tyder ikke paa, at Forfatteren selv har set meget til den illegale Presse. (S. 112): »Antallet af illegale Blade voksede efterhaanden til op mod 100«. Ved Frihedsraadets Udstilling i København var der registreret 238. Og endelig en Himmerigsmundfuld af historisk Sandhed: »At den store danske Befolkning har været sympatisk stemt overfor Sabotagen, fremgaar alene af de gode »Arbejdsvilkaar«, Sabotørerne hele Tiden har haft.«

Til yderligere Understregning af Overfladiskheden ved Behandlingen af et historisk Stof kan nævnes, at Dommen over Professor Chiewitz for Deltagelsen i »Frit Danmark« (S. 113) angives til 8 Maaneders Fængsel, der ansaas udstaaet med Varetægtsarresten. Dommen lød paa 8 Maane-

ders Hælte, hvoraf 4 Maaneder var udstaaet med Varetægtsarresten, mens Strafudsoningen af de resterende 4 Maaneder blev udsat. Det er kun et lille Spørgsmaal, men til Gengæld saa let at verificere for den, der vil skrive Historie.

Der er imidlertid een Oplysning i Bogen, der har aktual Interesse. Side 57 omtales, at Udenrigsministeriet i Anledning af Dannelsen af Frikorps Danmark lod foretage en hemmelig Undersøgelse af, hvad det var for Folk, der havde meldt sig til Frikorpset. Undersøgelsen gav det chokerende Resultat, at ikke mindre end 72 % var straffede Personer. Saaledes er altsaa Sandheden om de »Idealister«, højtstaaende Jurister og andre bekymrede Sjæle har saa travlt med at renvaske.

Hvis det er rigtigt, at et saadant Materiale er samlet i Udenrigsministeriet, burde det snarest muligt stilles til Rigsdagens og Offentlighedens Disposition. K. V. J.

Heine er stadig aktuel.

Heine: *Et Vinteræventyr, gendigtet af Hans Hartvig Seedorff Pedersen.* Povl Branners Forlag. Kr. 5.50.

Heinrich Heines »Wintermärchen« er et politisk Digt, hvis Aktualitet ikke er blevet svækket af, at det er hundrede Aar siden, Digteren sang om sin Kærlighed til Tyskland og sit Had til den tyske Reaktion. Men Heine havde det i Grunden let; han kunde endnu i sit Eksil blive ved med at elske Tyskland. Dengang fandtes der i Tyskland endnu en ung frihedselkende Bevægelse; der var endnu Haab, der levede endnu Folk, der kunde læse paa og mellem Linierne. Heines Ironi, hans Ondskab, hans Had raabtes ikke ud i det tomme Rum. Saa megen Indflydelse havde Digteren, hans Sandhed og Fornuft endnu, at hans Bøger maatte undertrykkes. Ja, selv reaktionære Statsmænd, der krævede deres Beslaglæggelse, havde endnu saa megen Sans for Litteratur, at de selv havde Heines Vers paa Natbordet. Det er gaet tilbage for Tyskerne siden Heines Tid. I aandelig Henseende vilde det ikke gøre nogen Forskel, om den germanske Urskov atter voksede over de tyske Ruinbyer. Urskovens Aand har for længe siden sejret. Heine og hans Efterfølgere, Jøder og »Ariere«, har ogsaa i Hitlers Tyskland været forbudt. Unødvendig Strenghed! Ingen vilde have taget Skade af dem. Aandelige Analfabeter påvirkedes ikke af Litteratur. Men som sagt, Heine havde det lettere, og hans Digt bærer Præg deraf. Der er Bid i hans Satire, men ogsaa Kærlighed, og derfor er Digtet skønt og vel værdigt at blive gendigtet paa Dansk. Seedorffs Gendigtning er fuldendt. Intet, virkelig intet er gaet tabt — og besynderligt nok! Selv for den, der allerede i sin Ungdom har været fortrolig med Heines tyske Vers, lyder Digtet i Dag smukkere og mere heinesk i sine danske Strofer. Tak for det, Hans Hartvig Seedorff Pedersen!

H. G.

Er De Abonnent? Undgaa Standsning i FRIT DANMARK — husk at betale Abonnementet.

Er De Løssalgskøber? Vær sikker paa at faa Bladet hver Uge — tegn Abonnement fra Kvartalets Begyndelse. Pris pr. Kvartal Kr. 3,30.

KÆMPENDE UNGDOM OG KIRKEN

(fortsat fra Side 3)

om, at det er ikke forgæves at stole paa Sandhedens og Barmhjertighedens Sejr, selv i en Verden af Løgn og Brutalitet, selv i en Verden, hvor Sandheden fornægtes og korsfæstes Gang paa Gang. Et Haab om Retfærdighedens Sejr trods Urettens Triumfer. Ogsaa et Haab om Livets Sejr trods Bøssespiber og Henrettelsespæle.

Det er dette Præg, der gaar igen i disse Breve fra de sidste Timer, og som virker saa stærkt, at det er umuligt at læse Bogen i eet Stræk, netop fordi dette ikke er Digt, men Virkelighed, og derfor undrer det mig heller ikke, at vi i denne Virkelighed, hvor al Effekt, al Kulisser er borte, møder Kristendommen som et Led i denne Virkelighed. Nu er det jo vanskeligt at sige, om dette er noget nyt. Netop fordi Kristendom er noget alment, og ikke noget specielt, er det ikke noget, man gaar og snakker om. Det gør man kun, naar det er et Speciale, en »Interesse« man har. Naar disse unge i deres Afskedsbreve taler om det Haab, som Evangeliet har sat ind, ogsaa i deres Verden, er det vanskeligt at sige, om det er en ny Erkendelse, eller noget, der har ligget forankret i deres Sind. Naar de nu taler om det, er det fordi deres Liv er kommet ind paa de enkle Linier, hvor der ikke er andet end Haabet tilbage, og derfor er det naturligt, de taler om det.

Der er Steder i Bogen om de sidste Timer, der er som et Stykke af Apostlenes Gerninger. Man er blevet Samtidig med disse Beretninger om Fængsel og Trængsler. Derfor er Beretningerne præget af det samme Haab, ogsaa af den samme Etik, som er Kristendommens, og som møder os adskillige Steder tydeligst maaske i Ordene til Hustruen om, at hun maa opdrage den lille Pige saaledes, at hun, naar hun engang bliver voksen, ikke skal hade dem, som skød hendes Fader.

Vi har efter Befrielsen mødt saa meget af den smaalige Hævn; man ønsker denne eller hin hængt op for et formodet eller et virkeligt Fejlgreb under Besættelsen. Det er værd at lægge Mærke til, at de, der saaledes skriger sig hæse efter deres Hævn, det er ikke dem fra den tyske Afdelings Dødsceller, det er ikke heller dem, der er vendt hjem fra

Koncentrationslejrenes Nedværdigelse af alt menneskeligt, — det er dem, som har siddet i Fred inden Døre under hele Krigen, altsaa dem, paa hvis Døre Virkeligheden aldrig bankede paa for Alvor.

Mere end meget er det et Udtryk for Kristendommens Aand, saadan at kunne staa roligt og værdigt foran sin Fjende, og samtidig have den Fred i sit Hjerte og den fribaarne Holdning, der kan minde om, at det, der skal vare, ikke er Hadet, men Barmhjertigheden og Retfærdigheden.

Den Ungdom, som var i Kamp mod den fælles Fjende, var jo i et stort Fællesskab, netop fordi det, der var fælles, var det væsentlige — Fjenden. Derfor betød Modstandskampen ikke mindst, at Mennesker, som med Hensyn til Livsanskuelse ellers stod hinanden fjernt, kom hinanden paa nært Hold, — og lærte at respektere hinanden. Ogsaa dette Træk møder vi i den kæmpende Ungdoms Forhold til Kristendommen. En, hvis Forhold til Kristendommen synes at være helt igennem negativt, fortæller om Kammeraten, der føres bort til Dødsdommens Fuldbyrkelse, og som i Afskedsøjeblikket giver dette som den sidste Hilsen: Gud velsigne dig — føler dog i dette Øjeblik noget stort, maaske noget uforklarligt, men dog noget, som man i hvert Fald staaer med Respekt overfor. Kirken kan være Genstand for Kritik, men det Budskab, som den bringer, er hos disse unge, hvorledes de ellers staaer, noget som ligger udenfor Kritikens Verden. Velsagtens fordi de erkender, at der her er noget, der ligger udenfor Bevisernes og Modbevisernes Omraade, noget som aabner Udsyn til en Verden af en anden Art end vor, men dog en Verden der har mødt vor.

Virkeligheden er jo alle Tings Prøve. Saalænge Teorierne diskuteres, kan man uden Smerte give Afkald paa det Livsindhold, som møder en i Kristendommen. Men hvor denne Prøve sker, finder det ikke Sted uden Smerte: Jeg vilde gerne, om jeg kunde tro paa et Liv efter dette. I dette Suk møder vi denne Smerte udtrykt.

Men hvor dette Suk er stillet, hvor Haabet er tændt, der møder vi en Menneskelighed midt i den umenneskelige Tilværelse, en Menneskelighed, som er

det stærkeste Udtryk for, at Kristendom fremfor alt lærer Mennesker at leve. Stærkest finder dette vel sit Udtryk hos den ejendommelige Chr. Ulrik Hansen, som paa den jævne og muntreste Maade, uden at den sidste Dag skal formørkes af Skygger, eller hentæres i ørkesløse Grublerier, holder Modet oppe hos sine Kammerater, spiller 66 med dem, snakker med dem om ganske almindelige Ting, for saa at slutte den sidste Dag med en Aftensalme og Aftenbøn. Der møder vi det i Grunden altsammen. Der tales i Skriften om noget, som ikke skal blive uden Belønning, nemlig et Bæger koldt Vand til en af de mindste. Gad vidst om den Maade, hvorpaa Christian Ulrik Hansen fik sine Kammerater gennem deres sidste Eftermiddag, paa højeste Sted ikke netop vilde blive betragtet som et Bæger med koldt Vand. Og saa viser den kæmpende Ungdom os da een Ting, at Kristendommen er ikke noget, der uddøde med Kristus og Apostlene, men er noget, der lever endnu.

Carl Hermansen.

Fra Ryvangen før 5. Maj: Et Nummer paa en Træplade markerer en henrettet Patriots Grav.

UDENRIGS-KRONIK

Regeringsomdannelsen i Frankrig.

Der er nu gaaet nogle Uger, siden de Gaulle valgte at trække sig tilbage fra Posten som Frankrigs Regeringschef, men endnu har hverken Generalen eller den nye Regering givet nogen plausibel Motivering for dette Skridt. Desto større Spillerum er der for det private Initiativ til at fremdrage de Forklaringer, der melder sig i saa rigelig Mængde: de Gaulle er blevet træt af at holde sammen paa det politiske Trespand, der danner Regeringen og dominerer Nationalforsamlingen. Han laa i alvorligt Klammeri med Socialisterne om Militærbudgettet. Udarbejdelsen af den nye Forfatning fremkaldte stadige Uoverensstemmelser mellem ham og Kammeret. de Gaulle var ingen Parlamentariker, han var ikke udgaaet fra Parlamentet og ønskede ikke at staa under dets Formynderskab. Dertil kommer de økonomiske Forhold, som vedblivende er fortvivlede. Brødrationeringen er nyligt blevet genindført. Francen er blevet devalueret, men ikke tilstrækkeligt. Omkostninger og Priser fortsætter med at stige til Skade for Eksporterhvervene, de Fastlønnede og alle Smaasparerne. Handelsbalancen er stærkt negativ og Generalens Prestigepolitik medførte, at Import og Produktion gik til Hæren og først i anden Række kom Forbrugerne til gode. Den Folkeyndest, som de Gaulle nød som Organisator af Landets Befrielse har han for en stor Del sat over Styr som Regeringschef. Ved at trække sig tilbage haaber han maaske paa, at hans historiske Gerning under Krigen snart vil overskygge hans Indsats som Statschef i Tiden efter Tysklands Nederlag. Under alle Omstændigheder kan man ikke godtage hans egen meget kortfattede Forklaring: at hans Arbejde er gjort; for det, der laa ham mest paa Sinde, at genrejse Frankrig til dets tidligere Stormagtsstilling, er langtfra udført.

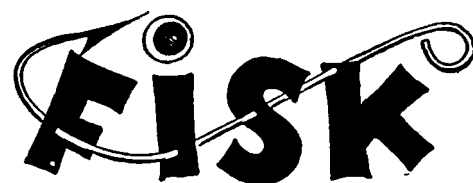
Hans Afgang betyder, at den folkevalgte Forsamling har vundet en Sejr, som den øjensynligt hverken har ønsket eller fremkaldt. Den er nu alene

om Magten og Ansvarret i den fjerde Republik. Den er ogsaa alene om at høste den Upopularitet, som maa blive enhver Styreformers Lod, saa længe en stor Del af Befolkningen ikke har Raad til at spise sig mæt. Naar Frankrig vedblivende stikker saa fast i det økonomiske Uføre, skyldes det i nogen Grad, at de forskellige Klasser i Landet er indviklet i en gold Strid om, hvem der skal bære den Sænkning af Levestandarden, der er en uundgaaelig Følge af Krigens Ødelæggelser. de Gaulle's Finansminister Pleven forsøgte at bringe Orden i Pengevæsenet med ortodokse Metoder. Først og fremmest ønskede han at genvinde Sparekapitalens Tillid til Francen. Men samtidig blev han tvunget til at afholde uforholdsmæssige Udgifter, der underminerede Grundlaget for denne Tillid. Han gav med den ene Haand og tog med den anden. Nu er den lille, runde Gouin, der er saa venuesæl og omgængelig, blevet nødt til at gøre, hvad den misantropiske General aldrig fik præsteret: han har givet det franske Folk et ærligt og sandfærdigt Billede af dets økonomiske Stilling. Og den nye Finansminister, Andre Philip, har skyndt sig at drage Konsekvenserne deraf. Udgifterne til Hæren skal mindskes med 40 Milliarder Franc, Udgifterne til Civilforvaltningen med et lignende Beløb og Embedsmændenes Lønninger vil blive sat 80 Milliarder ned. Rekrutterne fra 1943 bliver hjemsendt, fordi Landet ikke har Raad til at holde dem i Trøjen.

Dette vil sandsynligvis medføre, at Udenrigspolitikken bliver noget revideret. Frankrig er saa forarmet som ingensinde siden Religionskrigenes Tid i det 16. Aarhundrede og kan derfor ikke fremsætte Magtkrav à la det syttende. de Gaulle forsøgte derfor at gennemføre sin Politik ved at spille de tre Stormagter ud imod hinanden. Det lykkedes ham imidlertid kun at vække Irritation, foruden at han kom i Karaboulage med sin egen Udenrigsminister. I Fremtiden vil man sikkert høre sagtmodigere Toner fra Paris. Et skarpt Hjørne paa Vejen til større international Forsoning er blevet rundet.

1. Februar 1946.

Ulf Ekman.

Der er nok af Ondskab i Verden,
dels den, der forgæves
 søger sin Lige,
dels den mer moderato.
Og begge bør man bekrige
legato og ikke staccato,
det vil sige
uanset Dato.

Sorteper gaar videre.

Interviewet med Professor Hal Koch i »Frit Danmark« har været citeret i de fleste danske Blade. Hal Kochs principielle Kritik af Politikernes Holdning, specielt deres Tendens til at ville løbe fra Ansvarret for Eftergivenhedspolitikken, bereder mange Blade Hovedbrud, men som Regel lykkes det dem dog ligesom »Ringkøbing Amts Dagblad« (V) for 30. Januar at nøjes med at give Sorteper videre:

»Og Angrebet paa Politikerne for at spille Frihedskæmpere efter 5. Maj? Hal Koch er jo Socialdemokrat, og enhver maa feje for egen Dør, men det kan i hvert Fald ikke siges, at Venstres Politikere har søgt at stille sig i nogen forloren Heltepositur.«

Skal han have Pension?

Nedenstaaende Udklip er hentet fra »Aarhus Stiftstidende« den 1. Febr. 1946:

»En Premierløjtnant, som 29. August 1943 løb sin Vej, da Tyskerne kom, mens Mandskabet blev paa Post og tog Kampen op, er blevet afskediget og var indstillet til Pension. Finansudvalget bevilgede ham i fem Aar 2500 Kr. aarlig, men kunde ikke gaa med til at give ham Pension.«

Store og smaa Tjenestemænd.

Lærerinde Kamma Bloch, som fra 6. 11. 42 til 5. Maj 1945 var Medlem af D.N.S.A.P. og nazistisk Lærerforbund, er ved Tjenestemandsdømstolen afskediget med 3/4 Pension. Fortræffeligt!

Konstruktør af 2. Grad ved Statsbanerne Aage Andersen er ved Tjenestemandsdømstolens Kendelse afskediget fra Tjeneste for uværdig unational Holdning, idet han bl. a. har udtalt, at det var ham komplet ligegyldigt, om dette Land hed Danmark, Tyskland eller Rusland, blot han personlig kunde eksistere, og at han ingen Respekt havde for det danske Flag. Ogsaa en Kendelse, som er helt i sin Orden.

Der er derimod endnu ingen Bestemmelse truffet om, hvorvidt Kaalund-Jørgensen, der for Øjeblikket har Orlov, skal fortsætte som den øverste Embedsmand i den danske Folkeskole. Vor Tidsalders Per Degn, som i al sin Overfladiskhed heller ikke havde begrebet et Ord af, hvad Danskhed var, regner nu med efter et privat Søgemaal mod Skoledirektør Fredebo at kunne genindtræde som Statskonsulent — en Nøglestilling i det danske Demokrati.

ET HISTORISK STORVÆRK

DANMARK UNDER BESÆTTELSEN

Redigeret af Dr. phil. Vilh. la Cour

Standardværket om den tyske Okkupation. Værket tæller blandt sine Medarbejdere en lang Række af den danske Frihedsbevægelses betydeligste Personligheder. Dets Oplysninger er overalt baseret paa en intim Førstehaandsviden om alle Forhold i Forbindelse med Besættelsen, og det Billede, der tegnes af dansk politisk, økonomisk og kulturelt Liv under det tyske Aag, er derfor sagligt og paalideligt, samtidig med at det er præget af den Aand, som var bærende i Kampen mod Undertrykkerne.

BIND I-III

Hæftet Kr. 150,00 Indbundet Kr. 200,00

Bind I er udkommet. - Se det hos Deres Boghandler og forlang Brochure om Værket

WESTERMANN